

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Az országos magyar gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.

Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 20 korona, félévre 10 korona, negyedévre 5 korona.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt:
Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az OMGE. igazgatója.
Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az OMGE. szerkesztő-titkára.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest (Köztelek), Üllői-út 25. szám.

Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Ülésnapok a Köztelken.

- 1901. márczius hó 26. d. u. 4 órakor. OMGE. kivándorlási bizottságának ülése.
- „ márczius hó 27. d. u. 4 órakor. Közgazdasági szakosztály ülése.
- „ márczius hó 28. d. u. 4 órakor. Gazdatisztek Orsz. Egyesületének választmányi ülése.
- „ márczius hó 31. d. e. 10 órakor. Tejtermelők Orsz. Egyesületének közgyűlése.

Felhívás a gazdákhöz.

A gazdatársadalom autonóm szervezeti munkálkodásának sikerült a lefolyt évtizedben a mezőgazdasági ügyek iránt általános érdeklődést kelteni.

A gazdasági egyesületek a vármegyékben majdnem mindenütt újjászervezkedtek és oly élelnek működést fejtenek ki és ebben folytonosan emelkednek, hogy ma már számottevő tényezőkül nemcsak elismerik, hanem a vármegyei gazdasági ügyek kormányzatába is mindnagyobb mértékben bevonják. Az OMGE. évről-évre gyarapodik súlyban és tekintélyben azon munkálatok révén, amelyeket a mezőgazdasági érdekek érvényesítésére folyton fokozódó éberséggel kifejt. A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége rövid idei fennállása alatt nemcsak kapcsolatba hozta az összes gazdasági egyesületeket, hanem a valódi és egészséges gazdai közvélemény képviselővel irányító tényezője lett a mezőgazdasági törekvéseknek. A földmivélsügyi kormány, élén

Darányi miniszterrel a gazdatársadalmi mozgalmakat nemcsak jóakaratu figyelmében részesíti, hanem jogos törekvéseit előmozdítani és érvényesíteni törekszik. Csak a törvényhozás az, ahol daczára az utóbbi évek tagadhatlan eredményeinek, még mindig aránylag a legkevesebb eredménye mutatkozik az ébredő mezőgazdasági törekvések hatásának. E nélkül pedig a gazdatársadalom munkája sem fokozatos, sem állandó eredményekre nem számíthat. Szükséges azért, hogy a mezőgazdasági érdekek és törekvések igazairól és jogosultságáról ne csak maga a gazdatársadalom, hanem az egész magyar közvélemény meggyőzősége.

A közvéleményt meggyőzni, irányítani a napi sajtó nélkül nem lehetséges. Sajnos, hogy ebben a tekintetben mostohan állottunk, mert a napisajtó a mezőgazdasági érdekekkel nem hivatásszerűleg, hanem legfeljebb csak mellékesen foglalkozott. A legutóbbi időben azonban sikerült a „Hazánk” napilapot — mely a mezőgazdasági érdekeket eddig is jóformán kizárólag egymaga képviselte a napisajtóban — a szerkesztőség újjáalakításával oly módon szervezni, hogy a mezőgazdasági érdekeket méltóan és határozatosan képviselheti.

Az OMGE., ameddig hivatása és eszközei megengedik, a „Hazánk” szerkesztőségét erkölcsi támogatásban részesíti, hogy a gazdák érdekeiben kifejtendő tevékenysége valóban megfeleljen a gazdatársadalom közvéleményének. Ezzel szemben azonban a gazdaközönségnek is kötelessége a maga támogatásával és pártfogásával lehetővé tenni azt, hogy a gazdáknak ez a napiközönsége megerősödjék és feladatát határozott eredménnyel tölthesse be.

Nekünk gazdáknak nem állanak hatalmas anyagi eszközök rendelkezésünkre, hogy érdekeinket a sajtó útján a közönség támogatása nélkül

is propagálhassuk. Nekünk csak erős és tiszta meggyőződésünk alapján képződő összetartozandósági érzetünk képezi fegyverünket, melylyel a küzdelmet érdekeink érvényesítésére fölvennünk lehet és kell.

Erre a szilárd meggyőződésre támaszkodva hívom föl gazdatársaimat, hogy a „Hazánk”-at előfizetésükkel támogassák és ezzel a saját érdekeiket érvényesíteni igyekezzenek, mert erős és tekintélyes sajtó organumot a „Hazánk”-ból csakis az előfizetők szerevény filléréivel lehet alkotni. És ha most, amidőn talán századokra kiható gazdasági változások küszöbén állunk, a gazdatársadalom önérdelkeit felismerni nem tudja és azt önmaga elejti, úgy a magyar gazdák önmaguknak tulajdonítsák, ha érdekeik továbbra is a háttérben maradnak és az előtér világosságára jutni nem tudnak. Sorsunk jobbra fordulását, érdekeink érvényesülését legelső sorban a magunk erejével igyekezzünk elérni. Magunkon kívül barátokra — még ha vannak is — ne számítsunk.

Budapest, 1901. márczius 22.

Forster Géza.

Az OMGE. rendkívüli közgyűlése.

(1901. márczius 18.)

Jelen voltak gróf Desseffy Aurél elnökléte alatt gróf Andrássy Aladár és Bujanovics Sándor az OMGE. alelnökei. Agh Andre, Bánó József, Bernát István, Bolla Mihály, Buday Barna, Bujanovics Gyula, Cserhádi Sándor, dr. Csillag Gyula, dr. Darányi Gyula, gróf Desseffy Emil, Elek Emil, Fábán János, Forster Géza, Galgóczy Károly, Harsány Oszkár, Hammersberg Jenő, Hegedűs József, Jancsó Dezső, Jeszenszky Pál, Kostyán Ferencz, Kodolányi Antal, Kazy József, Kertész Gyula, Kemény Dávid, Kirchner Lajos, Landesz József, Leveleky Ármán, Löherer Andor, Lövy Mór, Mérey Lajos, Máday Izidor,

*Számegbírhatóbb vetőmagvak
beszerzésére ajánljuk a
Magyar Mezőgazdák Szövetkezetét
Budapest V alkotmány utca 31.*

Mike Janos, Perczel Ferencz, Propper Samu, de Pottere Brunó, Reusz Henrik, Rittinger Béla, dr. Rodiczky Jenő, Rottér Béla, Sahajda István dr., Széchenyi Imre gróf, dr. Szontagh Antal, Szabó Ferencz szántói, Szevera Károly, Szilassy Zoltán, dr. Tóth Jenő, Wiener Moskó, Wilfing Nándor, csepei Zoltán Elek, Zórád István stb.

Gróf Desseffy Aurél elnök üdvözlő a megjelent tagokat s a közgyűlést megnyitja. Mindenekelőtt konstatalom, hogy a rendkívüli közgyűlés szabályszerűleg lett összehívva, annak tárgysorozata a „Köztelek” lapban közzétetett és az egyesület tagjai is névreszóló meghívóval meglettek hívva. Konstatalom, hogy 50-nél több tag van jelen s ennél fogva a mai rendkívüli közgyűlés határozatképes. A jegyzőkönyv vezetésére felkérem Jeszenszky Pál titkár urat, hitelesítésre pedig Zoltán Elek és Kodolányi Antal tagtársakat.

A napirend első tárgya:

az Istvántelek eladására kötött szerződés helybenhagyása.

Felkérem igazgató urat ezirányban az előterjesztés megtételére.

Forster Géza igazgató: Tisztelt közgyűlés! Az 1891. évben gróf Károlyi Sándor Ő nagyméltósága és egyesületünk között egy egyezmény jött létre, amely szerint az Istvántelket, amelyet néhai gróf Károlyi István annak idején örök használatra átengedett földmivesiskola czéljaira, egyesületünk visszabocsajtott a Ő excellenciájára rendelkezésére azzal a szerződés kikötéssel, hogy továbbra is mezőgazdasági czélok szolgálatában álljon. Erről egy szerződés kötött, amelynek egyik pontjában rekompenzációul, hogy ezen örökhasználatról egyesületünk lemondott, gróf Károlyi Sándor 36.000 öf területet örök tulajdonjoggal adott az egyesületnek oly kikötéssel, hogy az egyesület 15 éven belül a telek parcellázását nem esz-közölheti.

A múlt évben a m. kir. államvasutak igazgatósága kisajátítási eljárást indított meg az Istvántelek egy részére vonatkozólag és pedig az egyesületünk tulajdonában levő részt teljes egészében, míg a Budapesti Első Gyermekmenhely Egyesület által haszonélvezeti joggal bírt terület egy részét a földmívelők kihelyezése czéljaira át akarja venni. A kisajátítási eljárás teljes mérvben nem bonyolított le, hanem egyezmény jött létre az érdekeltek között a terület átengedésére nézve. Az egyesület az egyezmény szerint ingatlana öf öléért 9 1/2 kor. árat kap s ezenfelül megtéríti az államvasutak az Istvánteleken lévő épületek leltári értékét is 6715 1/2 korona értékben.

Miután alapszabályaink előírják azt, hogy az ingatlan vagyon eladása csakis közgyűlési határozattal eszközölhető, azért voltunk bátrak a közgyűlést egybehívni. Van szerencsém javasolni, méltóztassék az elnökséget meghatalmazni arra, hogy a megkötendő kisajátítási szerződést az egyesület nevében aláírassa s az államvasutak igazgatóságának a telekkönyvi följegyzések törlesztése nézve a jogi engedélyt megadhassa. (Helyeslés.)

Ezután:

Forster Géza egyesületi igazgató bemutatja az egyesületnek a rákospalotai 1076. sz. telekkönyvi betétben foglalt ingatlanára vonatkozólag a Magyar kir. államvasutakkal (ad 143311 900. szám) megkötendő kisajátítási szerződését és kéri annak jóváhagyását.

A közgyűlés az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” rákospalotai 1076. sz. telekkönyvi betétben foglalt ugynevezett „Istvántelki” ingatlanaira vonatkozólag a Magyar Királyi Államvasutakkal kötendő és bemutatott „Kisajátítási szerződést”, amely szerint a nevezett telekkönyvi betétben foglalt 35.658 öf ölnyi földterület összesen 338.751 korona vételárért a Magyar Királyi Államvasutaknak eladatik, egyhangulag helyeslőleg tudomásul veszi, ezen szerződést egészben és minden részeiben jóváhagyja, egyszersmind pedig felhatalmazza az Országos

Magyar Gazdasági Egyesület elnökét gr. Desseffy Aurél urat, ennek akadályoztatása esetén pedig gróf Zselensky Róbert alelnök urat, vagy Bujanovich Sándor alelnök urat arra, hogy ezen kisajátítási szerződést az egyesület nevében jogérvényesen aláírja, azonkívül pedig ezen eladási ügyletből felmerülhető és ezen ügyletnek a szerződés értelmében leendő perfektuálására vonatkozó minden néven nevezendő bekelezési, törlési, bejegyzési engedélyeket és kérvényeket is az egyesület nevében jogerősen aláírassa és kiadhassa.

Forster Géza igazgató ezután előterjeszti az Istvántelek eladásából befolyó összeg hova-fordítása tekintetében az igazgató-választmány illetve egyesületi Tanács javaslatát.

Az összeg 348.715 korona 50 fillér. Ez összegben befoglalatik azon összeg is, melyet Károlyi Sándor fog a 36.000 öf-ölből hiányzó 342 öf területért fizetni.

A Tanács és választmány azon javaslattal járul a közgyűlés elé, hogy a befolyandó összegből elsősorban egy a Károlyi-család nevére teendő 300.000 koronás alapítvány eszközöltesék, melyre nézve a későbbiek során fel fogja olvasni a javaslatot. A Tanács javasolja, hogy a befolyandó összeg többi részéből azon kölcsönvett pénzek térítessenek vissza az alapvagyonnak, melyeket az elmúlt 10 év alatt az egyesület különféle czélokra az alapvagyonból kölcsönvett s amelyek rendszeresen törlesztetvén, még az alábbi tartozások allanak fenn:

1. Köztelek lap alapítási költsége	6685 kor.	28 fill.
2. Nagyterem világítására felvett kölcsönből	1003	20
3. Épületátalakításra 1901-ben felvett kölcsönből	6656	64
4. Irodaátalakításokra felvett összegből	3004	12
5. Könyvtári könyvek kötésére	1000	—
6. Könyvkiadó-vállalat kölcsöne	7800	—

Osszesen: 29.149 kor. 24 fill.

mely összeg volna a fennmaradó összegből visszatérítendő az alapvagyonnak s a fennmaradó 19.566 korona 26 fillér pedig a tisztviselő nyugdíjalap dotálására fordítandó.

A közgyűlés az Istvántelek vételárának hova-fordítására nézve vita nélkül elfogadja az igazgató-választmány illetve egyesületi Tanács által az előzomban előterjesztett javaslatokat, ugyszintén hozzájárul a rendkívüli közgyűlés a gróf Károlyi-fele alapítványra nézve Forster Géza igazgató alábbi előterjesztéséhez:

„Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” mindenkor mély hálával viseltetik azon tagjai irányában, akik az egyesület fennállásának megerősítésének előmozdítására közreműködik. A gróf Károlyi-család az egyesület alapítása óta mindenkor nagy érdeklődéssel viseltetett az OMGE. mozgalmai iránt és ezenfelül nagy bőkezűséggel mozdította elő az egyesület érdekeit. Különösen az „Istvántelek”-nek földmivesiskolai czélokra, örök haszonélvezeti adományozása által, elvévhetetlen érdemeket szerzett a Károlyi-család az egyesület történetében. A legutóbbi időben pedig, amidőn egyesületünk önszántából az „Istvántelket” a családnak ismét rendelkezésére bocsajtotta, ezen átengedésből kifolyólag gr. Károlyi Sándor Ő nagyméltósága az „Istvántelek”-ből egy 36.000 négyszög öf területű részletet egyesületünknek feltétlen tulajdonába átengedett.

Ezen teleknek folyó évben történt eladása, illetve kisajátítása folytán egyesületünk felszabadult tőkéhez jutott, amelyből hálájának kifejezésül néhai gr. Károlyi István és fia Károlyi Sándor nevére az egyesületnél 300.000 koronás alapítványt tesz, ama kikötéssel, hogy ezen 300.000 koronás alapítvány minden időkig néhai gr. Károlyi István és fia Károlyi Sándor nevével viselje.

Ezen alapítványösszeg kamatait az egyesület czéljaira szabadon felhasználhatók,

maga az alapítványi összeg azonban mint egyesületi törzsvagyon kezelendő.

Mindezekből kifolyólag az 1901-ik évi márczius hó 18-án tartott rendkívüli közgyűlés elhatározza, hogy ezen alapítvány néhai gr. Károlyi István és fia Károlyi Sándor neve alatt veendő fel az egyesület vagyonkimutatásába és ott állandóan nyilvántartandó és az egyesület ezen elhatározása a mai rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyvében megörökíttessék.”

Forster Géza igazgató: A múlt évi rendes közgyűlés 550.000 koronát szavazott meg ama czélra, hogy abból az egyesület telkének még ki nem épített része kiépíttessék és az egyesület régi székháza a mostani követelményeknek megfelelőleg átalakíttassék. Az építési költségvetés a múlt közgyűlés óta elkészülvén, ama meggyőződésre jutottunk, hogy ezen közgyűlésileg megszavazott összeg a tényleges építési költségeket fedezi ugyan, de az építkezés folytán előálló interkaláris költségek, továbbá a házbér-költségek veszteségei ez összegben fedezetet nem találnak, ennél fogva az építőbizottság ama javaslatot tette a választmány-nak, hogy kérje fel a közgyűlést ezen interkaláris költségek fedezésére 40—45.000 korona póthitel engedélyezésére. Van szerencsém egyuttal azon kérést is előterjeszteni, hogy a már felvett és az Osztrák-magyar banktól megszavazott 300.000 korona kölcsönön kívül az 550.000 K. terhére még a ma megszavazandó összeggel együtt 280—300 ezer korona kölcsönre vonatkozólag a tárgyalások az Osztrák-magyar bankkal megindíthatók legyenek s amint az új épület elkészül, a bankhoz az erre vonatkozó kérelmet beadhassuk. Méltóztassék tehát elhatározni, hogy az elnökség, illetve az építőbizottság az új kölcsön felvételére vonatkozó lépések megtételére felhatalmaztatik.

A rendkívüli közgyűlés ugy a póthitel czimen kért 40—45 ezer korona, valamint az 550.000 koronából föl nem vett összeg felvételére vonatkozólag felhatalmazza az elnökséget s illetve az építőbizottságot a további lépésekre.

Kodolányi Antal az iránt kér igazgatótól felvilágosítást, hogy ha ezen összegek felvételnek, vajjon az egyesület törlesztési kamatok czimén nem-e lesz túlságosan megterhelve.

Forster Géza igazgató felvilágosításul megjegyzi, hogy a jövő évi költségvetést már elkészítette és azt az egyesületi tanácsnak bemutatta; a költségvetést akként készítette el, hogy a jövő évben már az Istvántelek eladtván, annak eladási összege befolyt s az építkezések teljes mérvben végre vannak hajtva s az 585.000 koronának megfelelő 5 1/4 törlesztési jutalék is beállított a költségeloirányzatba, mely ekként 2700 korona többlettel zárul. Felszólaló megnyugtatóra kijelenti, hogy a költségvetés ugy van egybeállítva, hogy minden körülmények között a jövőben is helyt fog állani.

Galgóczy Károly örömmel hallotta, hogy az egyesület 300.000 koronás jövedelemhez jutott. Felveti a kérdést, hogy nem-e volna czél-szerű, hogy az egyesület az építési kölcsönt nem valamely pénzintézetből, hanem az egyesület alapvagyonából venné föl, hogy kevesebb kiadás legyen a kamatokra.

Gróf Andrássy Aladár és Galgóczy Károly felszólalása után a közgyűlés a felvetett kérdést az igazgató-választmány, illetve tanácshoz utalja tárgyalás és véleményadás végett.

A közgyűlés az építőbizottság kiegészítése végett felkérni határozza Nagy Dezső választmányi tagot, hogy az építőbizottság működésében résztvenni sziveskedjék.

Jeszenszky Pál titkár előterjeszti az igazgató-választmány azon javaslatát, hogy az egyesület az 1900. évi XVI-dik törvényezikkel életbeléptetett „gazdasági munkás- és cselédségélypénztár”-nál ezen intézmény áldásos működését előmozdítandó, 10, egyenként 50 koronás

üzletreszszel az intézmény alapító tagjai sorába lépjen.

A közgyűlés az igazgató-választmány e javaslatához egyhangulag hozzájárul.

Jeszenszky Pál titkár: Az alapszabályok 66-dik §-a értelmében az igazgató-választmány határozata folytán az egyesület tisztikarában történt változások jóváhagyás és megerősítés végett a közgyűlés elé terjesztendők.

A múlt közgyűlés óta a következő változások történtek a tisztviselői karban:

1. Zórád István az egyesület eddigi könyvelője az igazgató-választmány 1900. évi december 20-án tartott ülésében megválasztatott az ipari szakosztály előadójává, titkári czímmel, 2 évi időszakra, t. i. a míg a kereskedelemügyi miniszter az ipari szakosztály költségeit viselni magára vállalta. Kinevezetése 1901. évi január hó 1-től kezdődőleg lépett érvénybe s tart: 1902. évi december hó 31-ig. Évi illetménye 2800 korona fizetés és 900 korona lakbérben lett megállapítva.

2. Az egyesület könyvelőjévé Rittinger Béla választatott meg egy évi próbaidőre 1901-ik évi január hó 1-től kezdődőleg és pedig 1600 korona fizetés és 400 korona lakbérrel.

3. De Pottere Brunó segédtitkárnak ez állásában való véglegesítése mellett a választmány 1901-ik évi január hó 1-től számított érvénnyel fizetését a költségvetéssel megállapított 1600 koronában állapította meg.

4. Lévdárdy János kegydíjazott egyesületi szolgáló évi kegydíját a választmány 360 koronáról 480 koronára emelte fel, amit megerősítés és jóváhagyás végett a közgyűlés elé terjeszt.

A közgyűlés a választmány ezen intézkedéseit jóváhagyja és megerősíti.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

Anglia élelmezéséről és beviteléről.

(A m. kir. földművelésügyi miniszter londoni szaktudósitójának jelentése.)

Évről-évre növekedik Anglia lakossága és évről-évre növekszik a behozott élelmi szerek mennyisége és értéke. Jeles statisztikusok gyakran méltatják e jelenséget kiváló figyelmükre. Így a kir. statisztikai társaság 1899. évi nov. 21-iki ülésén a Board of Agriculture egyik képzett titkára, R. J. Crawford felolvasása alkalmából beható vita keletkezett Anglia élelmezése tárgyában, melynek huzamosabb ideig visszahangzott alaphangja a komolyabb sajtóban.

A régi dogmatikus idegesség attól, hogy így a szigetország más országoktól függésbe jön, már elenyészett. De alig lehet szemet hunyni azon jelenség előtt, hogy a hazai termelés emelése és versenyképességének biztosítására oly jelszavak lettek itt is, amely alá ügyes politikusok egy-egy védvamos hajlamu intézkedést is becsusztathatnak.

Az utolsó évtizedek fejlődése határozott elégedetlenséget szült a gazdáknál, ugy a földbirtokosokat, mint a bérlőket érve ezalatt és semmi sem bizonyosabb annál, hogy ez irányban a legközelebbi jövőben a belföldi termények versenyképességének emelésére irányuló kísérletek fognak tetetni.

Tudva van, hogy Angliában a fogyasztás sokkal nagyobb a húsfélékben semmint növényeműekben. Crawford említett tanulmánya ilyen végeredményeket mutat a buza és a hus tekintetében.

Egy angol elfogyaszt átlag 354 font búzát és 127 font húst; a német 155 font búzát (itt a rozs pótolja részben a hiányt) és 99 font húst; a francia 463 font búzát és 80 font húst. Ezen arányok annál fontosabbak, mert az utolsó öt év behozatali átlagával kombinálva a hazai átlagtermést, az eredmény azt mutatja, hogy a behozatal a lakosság egyes fejeire volt Angliában 272 font buza, 47-9 font hus; Németországban 45-2 buza, 3-6 font hus; Francia-

országban 50 font buza 3-5 font hus. A mi a többi étkezési cikkre (gabona, paszuly, borsó, burgonya, cukor és tej) kiterjesztve, végeredményben azt mutatja, hogy Anglia lakosságának csak 39%-át tudja hazai terménnyel ellátni, míg Németország 80, Franciaország 91%-át.

Hogy ez az arány folytonosan előre halad, köztudomásu dolog. Azon behozott földművelési termények értéke, melyek vám alá nem esnek, az utolsó években 58 és 62 millió font sterling között volt átlag pusztán gabonában.

Anglia az az ország, amely a legnagyobb mérvben van a külföldre utalva élelmi cikkek tekintetében, s egyrészt a lakosság folytonos emelkedése, másrészt pedig az, hogy a földművelés egyre kevésbé jövedelmező, ezt az arányt folyton emelik.

Ma azon irók és gazdák is, a kik e tekintetben a legoptimisztikusabb felfogást vallják, kénytelenek beismerni, hogy Anglia lakosságának egyharmadát sem tudja ellátni élelmi-cikkel, ha pedig a növényi táplálékot külön vesszük (tudvalevőleg a husszükséglet behozatala csak újabbant vett nagyobb kiterjedést), világos, hogy Anglia gabonaszükségletének négyötöd része külföldi eredetű.

Bármily elméletinek látszik is e fejtegetés, mégis szükségesnek vélem felemlíteni itt e végadatokat, melyeket — legalább tudtommal — senki sem kísérelt meg kétségbe vonni, azért, hogy az angol piac nagy fontosságára hívjam fel nyersterményeink szempontjából még nagyobb mérvben a hazai termelők figyelmét. A dolgok rendes haladásánál fogva egészen világos, hogy Németország is némi mértékben, Franciaország is mind nagyobb és nagyobb mérvben fogja érezni szükségét annak, hogy élelmi szereit külföldön szerezzze be.

Világos, hogy a német gabonavámok tervébe vett emelése ösztönzésül fog ugyan szolgálni a német gazdáknak több termelésére, azonban az is világos, hogy az ipari lakosság szaporodása ott hova-tovább éreztetni fogja a védvámok súlyát, s előbb-utóbb le kell azzal számolnia Németországnak, hogy lakossága tulajdonképpen nem adóztathatja meg a hatalmas kisebbség javára.

Franciaország is hasonló helyzetben volna, ha az ottani szerencsétlen viszonyok, a népesedés stagnálása, nem ellensúlyozzák a természetes fejlődést.

A hogy ma áll a dolog Franciaországban, a védvámrendszer fentartása valószínűbbnek látszik hosszabb időre mint Németországban. Sőt Franciaországban az ellenkező eset állott már be a buzára és borra. A védett és támogatott termelés nagyon is felvirágozott, a túltermelés beállott, most már nem az a baj, hogy behozni lehet, de az, hogy kivinni nem lehet, s nem lehetetlen, hogy ez az utóbbi baj törje le a védvám elét.

Mindenesetre azonban ma a helyzet az, hogy e két nagy országban a szükséglet is kevesebb, s a védvámrendszer is elzárja előlünk az utat, míg Angliában a szükség is nagy, s a kereskedelmi politika is kedvező. Komolyan arra, hogy az megváltoztassék, ma nem is gondol senki, s a hazai termelés védelme alatt itt még nem védvámokat értenek, csak a belföldi termelés versenyképességének emelését.

Igy állván a dolog, előttem világosnak látszik, hogy az angol piacokon van a magyar gazda jövője, legalább addig, míg a német piacok meg fognak újra nyitni s ezt a piacot ma is égető szükségünk van nagymértékben felkarolni annál is inkább, mert azon — ki nem zárt — eshetőséggel szemben, hogy ha a vámközösség megszűnik, ezen piac képes egyedül és kizárólag megelhetésünket, földművelési terményeink feleslegét illetőleg — s ez szabályozza tudvalevőleg az árakat — biztosítani; eltekintve attól, hogy a szükségelt iparcikkeknek innen való behozatala esetén a csereforgalom, a természetes kereskedelem ezen

alapja is, itt adva volna s így a piac természetes biztossága meg volna.

Ilyen szempontból apróra vett figyelemmel kellett kísérem az angol közgazdasági mozgalmak ezen részét s nagymértékben megkönnyítette ezen figyelmemet az angol kereskedelmi statisztika pontos és mindenek felett gyors volta. Hétről-hétre, még pedig a következő hét elején, közzétetik a Board of Inade és a Board of Agriculture számára a vámhivatalok statisztikai osztálya által készített kimutatás, mely a mezőgazdasági termények összes behozatalát mutatja a lefolyt hét alatt, összehasonlítva a múlt év megfelelő időszakával cikkek szerint. E mellett a havi kimutatások is megjelennek a következő hónapban, amelyek már részletesebbek, mert a származás helyét is jelzi s így a most már december hóról is közzétett kimutatás (Accounes relating to Inade and Navigation of the United Kingdom) az egész év képét teljessé teszi, amelyen változtat ugyan valamit az utólagos egyeztetés, de lényegében — s ez a fő — mégis hű a kép.

Meg kell jegyeznem, hogy a származási hely megjelölése tekintetében, magok a hivatalos kimutatások is megjegyzik, nagyon sok és nagyon is érezhető a hiányosság.

Bennünket legközelebből az érdekel, hogy esupán a hajó kiindulási pontja szerint jegyeztetik a származás s így a mi tényleges bevite- lünk Angliába igen jelentékeny részben Belgium, Németország és Hollandia javára iratik. Ezt maguk a hivatalos adatok is elismerik s a mezőgazdasági statisztika vezetői előttem is több ízben kifejezték óhajtaikat, valami pontosabb adatok szerzésére. Miután azonban származási bizonyítványok rendezésére átmenni itt nehéz s a közvetlen czélok szerint nem is kívánatos, egyelőre ez óhajtas tárgytalan.

Ennél fogva nem tulajdoníthatok nagy súlyt a behozatal részletezésének s a fősúlyt arra fektettem, hogy az egyes földművelési cikkek közt milyen a behozatali mennyiség, tekintettel két legfőbb versenytársunkra: Amerikára és Franciaországra.

Meg kell jegyeznem, hogy mind Amerika, mind Franciaország versenyé élénken foglalkoztatja az angol mezőgazdát s a védelmezés vonala annál élénkebb ezek ellen, mert védvámrendszerük mellett kevésbé vevői az angol áruknak, mint mi lehetnénk akár önálló vámterület, akár gyökeresen megváltozott vámpolitika mellett. Azon főbb cikkek értéke font sterlingekben, a melyek földművelésünket érdeklőleg 1900. év folyamán Angliába behozattak a következő volt:

Szarvasmarha 9.004.529. Ez elenyésző esekély kivétellel amerikai, argentinai és kanadai. A szükséglet állandó. Ezen cikkekben azonban versenyzőül alig léphetünk fel.

Juh és bárány 610.108.

Hasonlóan a sertésbehozatal a sertésvesz folytán szünetel.

Buza 23.326.678. Ennek is tulajdonképpen része amerikai (mintegy 20 millió). Oroszország 1 1/2 milliót, Németország (jó részben magyar) közel 600.000 értékűt szállított.

A búzaliszt 10.102.592. Ebből 629.323 a mi monarchiánk és 324.122 Franciaországé. Tudvalevőleg a mi behozatalunk majdnem kizárólag a jobb lisztfajokra szorítkozik, de a közölt számadatok mutatják, hogy e téren még nagyon nagy mennyiség volna elhelyezhető. Amerika az irányadó itt is. Érdekes az angol malmok versenytörekvése e tekintetben.

Az árpa 5.152.947, amiből Amerika, Törökország és Oroszország körülbelül egyenlően szállít. A többi ország (ebben vagyunk mi is) 837.086 fonttal szerepelnek. Ezen szükséglet bizonyára növekedni fog a beállott „Pare beer” mozgalom folytán, melyről majd más alkalommal szölok.

Zab 5.236.409; főleg orosz és amerikai.

Borsó 782.599; ebben (más országok ezimén) magyar behozatal is van.

Bab 523.118 szintén.

Tengeri 12.327,580. Ezen mennyiségben Oroszország és Románia szerepelnek külön czimek alatt. Ujabb emberitáplálékul is ajánlják, de sikertelenül. Valószínű, hogy ha feleslegünk volna, itt piacra lenne.

Az összes gabona- és lisztbehozatal 58.921,510 font sterling értéket tett ki. Ezen összegből — a lisztet kivéve, azt is inkább minőség, mint mennyiség szerint és némi árpát — elenyészően csekély az általunk szolgáltatott mennyiség, s mindenesetre tágas tér áll előttünk.

Meg kell jegyeznem, hogy a behozatali szükséglet ezen cikknel nagy részben természetesen az aratás minőségétől függ s aszerint hullámzik. Az 1899-ik évi aratás s ennek hatása alatt állott az év, nagyrészt kielégítő volt s így a behozatal alig valamivel volt nagyobb a megelőző évinél. Az 1900-iki aratás már gyengébb volt.

Az árak tekintetében is kedvezőek voltak a viszonyok.

A buza átlagára 26 shilling 11 pennyt tett q-ként, míg 1899-ben csak 25 sh. 8 penny volt, az árpát 24 sh. 11 penny (25 sh. 2 p.), a zabé 17 sh. 7 penny (17 sh.). Amellett az árhullámzások sem voltak nagyok, a buzánál a legnagyobb és legalacsonyabb ár közti különbség 4 shilling volt; a legmagasabb ár június 8-án volt.

Az a körülmény, hogy a lisztárak közt a magyar liszt külön jegyeztetik, még pedig magasabb árakon (az utolsó jegyzés szerint a kaliforniai 25.5, a francia és ausztráliai 22.5, míg a magyar 30 shilling, 280 angol fontonként), főleg malmaink érdeme; bár nem lehet tagadni, hogy az utolsó időben a magyar liszt tekintélye hanyatlott, a mit az idevaló ausztrál-magyar kereskedelmi kamara annak tulajdonít, hogy a magyar buza a balkánival kevertetik. Mindenesetre azonban a most meglévő fölény fentartása igen kívánatos s annál nehezebb, mert az angol malmok is igen nagy erőfeszítéseket tesznek. Egy egészen új, s nagy mérvben emelkedő behozatal a vágott húsé. Ennek összege 1898-ban 29, 1899-ben 32 millió volt, tavaly 36.152,710. Ez az üzletág nagy figyelmet érdemelne nálunk is. Egyes részei közül esnek versenyképességünkön minden látszat szerint, így a konzervek, sózott hús, sózott szalonna, de némelyikben csakugyan nagyobb mérvű eladásra jogosan számíthatnánk. A nyers szarvasmarhahús (8.163,348), a nyers ürühús (5.841,506) nagy mértékben amerikai és ausztráliai eredetű, mely jégben jön át; de ennél is, valamint a sertésnél (1.496,393), melynek nagy része Hollandiából jön. A szalonnánál (11.773,969), a mely cikkben Dánia vette fel a küzdelmet Amerikával, s ma már az összes szükséglet közel egyharmadát szállítja, lehetne vásárt csinálni. A hollandi uton jövő áruk nagy része úgy érkezik ide, hogy a hollandi kikötőkben vágják le, s másnap reggel frissen a piacon van a hús. A sertésvesz folytán fennálló sertésbehozatali tilalom így ellensúlyoztatik. Magam is megnéztem egy ily nagyobb vágóhidat, (Thomyoson és társa) Olissingenben, közvetlen a kikötő állomáson, mely példás gyorsasággal képes nagy szállítványokat fél nap alatt teljesen piaczképes állapotba hozni és beraktározni.

A vajszükséglet is folyton emelkedő. A tavalyi behozatal 17.450,452 font érték volt, melynek közel felét (8.029,672) a kis Dánia szolgáltatatta bámulatos szövetkezeti hálózata által. Kétséget nem szenved, hogy az angol és különösen az irlandi szövetkezeti hálózat terjedése komoly versenyt fog támasztani a két ország Agricultural Organisation Societyjainak vezetésével, de az is bizonyos, hogy a szükséglet folyvást emelkedik.

Érdekesnek vélem megjegyezni, hogy az irlandi nagy vajtermelés versenyképességének nagy mérvű megromlása a szoliditás hiányára vezethető vissza. A termelők a szokásos 16%-nyi maximumon túl is engedtek vizet a vajban, míg a példásan ellenőrzött dánoknál ily eset nem fordult, nem is fordulhat elő. Érde-

kes ezt megjegyezni annak jeléül, hogy az angol forgalom még belföldi termelőnél sem türi el a szoliditás hiányát. Az így eljáró külföldi természetesen még teljesebben le volna szorítva a piacról.

A mi behozatalunk külön jegyezve nincs, de bizonyosan csekély is még. A margarin, sajt és tej kivonatnál pedig versenyképesek alig vagyunk.

A tojásnál azonban annál inkább. Ez is egy folyton emelkedő szükséglet. Az érték a múlt évben 5.406,141 font sterling volt. Ezen mennyiség igen megoszlik Oroszország, Dánia, Belgium, Franciaország és Németország közt (valószínűleg csak ezen utóbbiak közt van a miénk is), de köztudomás szerint nagy a magyar behozatal is, melyet kedvelnek is. Megfelelő csomagolás mellett (itt főleg papírbelszerkezetű kosarakat használnak) ez a forgalom is igen nagy mérvben fejleszhető még.

A gyümölcs dolgában a legközelebbi múlt kevésbé kedvező tapasztalataira utalok s a mellett arra, a mi Molnár István becses és igaz adataiban található. Félő, hogy a magyar gyümölcsnek Angliában nem lesz piaczképessége.

Az ásványvíz mennyiség (261.764) az idén szerepel először s nagy részben francia (vichy) és német (apollinaris). A mi keserű vizeinknek van piaca. Jelentékeny, emellett hazai forrásainknak — de csak nagy befektetéssel és reklámmal — lehetne nagyobb piacról szerezni.

A szárnyas behozatal is évről-évre növekszik. Tavaly már 1.010,327 font sterlinget ért el. A külföldiek közt a National Poultry Organisation társaság itt és az Irish Agricultural Organisation Society Irlandban — igen nagyban emelik a belföldi termelést — Franciaország és Belgium jár elől rajtuk kívül. Tény, hogy a magyar cikket előnyben részesítik az irlandi és orosz, esetleg a francia felett is. Ez a behozatal is nagy emelkedésre képes s majdnem végtelenül emelhető. A kik kísérletet tettek vele: eredményesen tették. Még a csomagolás nehézségét s egy nagy termelő szövetkezet vagy más szervezet hiányát kell leküzdeni, amire alkalmas azokat, akik e tárgyban megfordultak, különösen figyelmeztetnem is.

A cukorra nézve szintén hiányoznak a pontos adatok. Ez összes finomított cukor behozatala 12.337,616, a nyers cukoré 6.836,875. Az utolsó években a német behozatal (s abban van valószínűleg a magyar is) jelentékenyen felülmulta már a francziát. A német 7 és fél, a francia 2 és háromnegyed millió finomított cukorral.

Hogy e cikkben mily nagy kérdés a prémium kérdése: közismertű. Valószínűnek látszik, hogy a prémiumok megszünte esetén némi belföldi termelés is lesz itt; de nehezen valószínű, hogy az lényeges hatással volna a behozatali szükségletre. Az árak most a részleteskereskedőknél sem mennek többre 2—2 és fél pennynél angol fontonként. Tehát mintegy 50 fillérre kilogramonként. Ez a prémiumok hatása.

Még a hagymát (852,903), burgonyát (2.232,342) és paradicsomot (791,3339) kell megemlítenem, bár ezek közül csak a paradicsom talán az, a melyet a nagyobb mérvű kísérlet indokolva volna.

A szesz (2.054,418) nincs kimutatva származási országoként. A bornak (5.201,594) körülbelül fele francia eredetű, azonban Portugál és Spanyolország majdnem ugyanannyit hoz be s csak a többi oszlik meg Ausztrália s a többi országok közt. A magyar bor valószínűleg a hollandi behozatal alatt szerepel. Kétségkívül, hogy a mennyiben a vámszerkezet megengedi — a nehéz, értékes magyar boroknak lehetne itt nagyobb kelete. Greger Miksa példája szerint azonban nagy befektetés és reklám kellene hozzá. Itt-ott fordul most csak elő magyar bor s előre láthatólag nehéz versenyt kellene kiállania a folyton olcsóbbodó francia borokkal.

Végül a dohány (4.816,399) szintén egyike

azon cikkeknek, melyekből lehetne behozatalunkat fejleszteni.

Az angol vámtarifa többi osztályából a kender, len, gyapju és lovak volnának még oly cikkek, melyek további figyelmet igényelnek.

Ezek azonban csak esetleges fontossággal bírnak s rendes viszonyok közt nem számíthatók azon cikkek közé, a melynek állandó piaca lehetne a létező viszonyok közt: Anglia.

Meg kell még említenem, hogy ezen cikkek behozatala 1890-től kezdve folyvást emelkedő, így zab, élő marha, ló, marhahús, sertés-hús, szárnyas, tojás, sajt, hagyma még soha sem jött be oly nagy értékben, mint tavaly.

Azon jelentékenyebb cikkek tehát, amelyeknek behozatala Magyarországból már ma is meg van és tovább fejleszhető: a buza, árpa, zab, borsó, bab, tengeri, liszt, vágott hús, vaj, tojás, ásványvíz, szárnyas, cukor, némely fajta zöldség, bor és dohány. Mind megannyi áru, amelynek jó piaca a magyar termelőnek ma is életérdeke.

Ezen cikkek közül ezidő szerint csak a bor és dohány esik vám alá; miután azonban Anglia egyiket sem terheli, a vám tisztán pénzügyi természetű s nem is kedvezőtlen érdekeinknek.

Ha ehhez hozzáadjuk, hogy ipari szükségleteinket majdnem teljesen fedezhetjük Angliából: világos, hogy a két piac összefüggése, mindketőnek érdekében van.

TAKARMÁNYOZÁS.

Rovatvezető: Cselkó István.

A párisi nemzetközi takarmányozási kongresszus munkálatai.

I.

Párisban 1900 június 21., 22. és 23-án Mir szenátor elnöklete alatt egy nemzetközi takarmányozási kongresszus ülésezett, melyen Magyarországot a földművelésügyi miniszterium megbízásából dr. Tangl Ferencz, az állatleltani és takarmányozási kísérleti állomás vezetője, képviselte. A kongresszus, mely működéséről egy terjedelmes kötetben*) számol be, a következő kérdést vitatta meg:

1. A borjakkal tej helyett etethető anyagokról.
2. A takarmányok vétele és eladása elemzés szerint.
3. A takarmányok nitrogéntartalmu és nitrogénmentes anyagainak viszonyáról.
4. A gabona mint takarmány.
5. Vízben gazdag takarmányok eltartása.
6. A takarmányozás befolyása a tej zsirtartalmára.

Ezen kérdések tárgyalásánál kiváló francia tudósok, de főleg gazdák szerepeltek előadóként s az előadásait kísérő vitában a külföldi kiküldöttek is élénk részt vettek, úgy, hogy a kongresszus tárgyalásai a külföldön használt takarmányozás jelenlegi állapotát némely részében megvilágítják. Gazdáinkat bizonyára érdeklik tehát ezen kongresszus tárgyalásai, melyekről azok lefolyásához híven olyképen fogok beszámolni, hogy az előadók előadásának ismertetése után az előadásokat kísérő vitát írom le főbb mozzanataiban.

I. A borjakkal tej helyett etethető anyagokról.*)

Ezen kérdést Gouin állattenyésztő és dr.

*) Comptes rendus du congrès international de l'alimentation rationnelle du bétail. Paris Imprimerie nationale.

*) L. a múlt évfolyam 90. számában „Pótitatok szópósborjakkal” című közlemény is. Rovatvez.

c) Minden próba után a gép az illető cég munkásai által megtisztítandó, mely idő a bírálatnál figyelembe vétetik.

d) A gépek szétszedése vagy összeállítása az illető gyáros vagy helyettese által végzendő s a kezelés könnyüségét szintén megfigyeltetik.

e) Figyelembe fog vétetni a habképződés iránti hajlandóság is és a gép beszerzési ára, az egy óra alatt lefűlőztött tej mennyiség arányára való tekintettel. Továbbá a dob sebessége és az ezáltal a csapágyakon, vagy egyéb alkatrészekre okozott kopás.

f) Az üzem befejezte után a dob meg fog vizsgáltatni, hogy megállapítható-e vajjon a falakon, vagy a dob betétjein maradt-e reáragadt tejszín. Ez utóbbi körülmény ugyanis ott, hol a napi tej mennyiség csekélyebb, aránylag lényeges veszteséget okoz.

Bírálati szabályzat.

	ért. szám
I. A legelősebb fűlőzésért egyenlő tej-mennyiséggel	50
II. Egy kg. órára eső legkisebb erő-fogyasztásért	15
III. A szerkezet jószágért és ezelszerűségeért	10
IV. Az óránként feldolgozott tej mennyiség arányában kifejezett legalacsonyabb árért	10
V. Könnyű tisztíthatóság és kezelésért	10
VI. A legkisebb habképződésért	5
Összesen	100

Márczius hó 13-án kezdetet meg a verseny és a szabályzat értelmében a gépek 14-én és 15-én egy-egy órát voltak üzemben. A munka befejeztével a gépek mindenkor széjjelszedettek és tisztítást után ismét összeállítottak három jurtyag jelenlétében.

A munka eredményéről **átlagszámokban** a következő táblázat nyújt megfelelő tájékozást.

volt. A tej ugyanis a fejes után csak mintegy 24 óra múlva melegített fel a fűlőzéshez szükséges 31-35°-n és ezen hőmérsékleten 2-3 órát is állott.

A jury egybéként egyhangulag oda nyilatkozott, hogy mindhárom gép jó munkát végzett és a gyakorlatban egyformán előnyösen alkalmazható.

IRODALOM.

A seprőczirok termelése. Irta: Szalay János. Ára egy korona.

Ma, amidőn a gabona termesztése a kiskisakságon szép termést ad az olasz czirok is, amint azt ténybeli tapasztalatok bizonyítják. A mi már most a talaj irányában támasztott igényeit illeti, a czirok igen háladosnak mutatkozik, mert a szikes és nagyon sivar talajon kívül, bármelyik talajban is megterem. Legjobban szereti azonban mégis az agyagos összetételű talajféleséget. Ebből a fejezetből tudjuk meg azt is, hogy az esetleges friss gyepfőrések első évbeni hasznosítására nincsen alkalmasabb növény, mint éppen a czirok; ugyanez az áll az árterekre nézve is.

A munka első kiadása 1894-ben jelent meg és azóta a seprőczirok termesztése nem remélt arányokat öltött: ezen körülmény birtosra szerzőt, hogy második kiadást bocsásson ki, természetesen újabb tapasztalatokkal kibővíve — a melyek bizonyára hasznos szolgálatot fognak tenni a természetnek.

A munka maga kilenc fejezetre oszlik, a melyek közül az első a czirok termesztés jelentőségét, elterjedését és hazáját tárgyalja és arra az eredményre jut, hogy akkor, amidőn először jelent meg szerző munkája, a seprőt ép úgy mint a czirokszaktált feldolgozatlan állapotban importáltuk és így kivételünk nem volt épenséggel semmi, míg ellenben ma már tudunk eredményt felmutatni, mert a czirokszaktálimport exportálása elég szép arányokat öltött hazánkban.

A második fejezet a válfajokról szól, amelyben a nálunk honos közönséges czirokat, továbbá az ausztráliai czirokat — a melyet

Az ötödik fejezetben a különféle művelési módokkal ismerkedünk meg, amelyek közül említést érdemel a sima és a halmosművelés, mely utóbbinál az utolsó kapálás töltögetéssel van egybekötve; ezen művelési módok közül a sima azon előnyvel bír, hogy a föld nedvessége mellette jobban megóvatik.

A talajelőkészítést, trágyázást és a vetésforgást a hatodik fejezet tárgyalja, amelyben mint érdekesebb momentumok megemlíthetők azon körülmények, hogy a czirok alá nem ajánlatos nagy mértékben istállótrágyát adni, mert a szakál gyöngébb minőségű lesz és így kat. holdanként 120 q. megfelelő szolgálatot tesz. A műtrágyák közül a foszforsók a legjobbak, míg ellenben a mezejtett kísérletek minden más műtrágya alkalmazása ellen szóllanak. A vetésforgóba legjobb úgy beilleszteni, hogy előveteménye valami takarmány, vagy kapásnövény legyen; nem ritka azon eset sem, hogy legelőhelyezik a forgóban a czirokat trágyázva és utána árpa következik löherrel, a mint ezt Keszthelyen a tanintézet gazdaságában tették és ezen módszer igen jól bevált.

A következő fejezet a vetés és annak ápolásáról ad szakszerű felvilágosítást. Fontosnak tartom megemlíteni, hogy ha olasz czirokat termesztünk, úgy minden harmadik évben kell magot változtatni. Vetni jobb sorba mint szórva, már a kapálás könnyebb mozej-

A kísérleti eredmények táblázata.

A	Fordulat- számok	A tejjel hőkoka				Óránként feldolgozott tej 3 napi átlagban	Tejszámennyiség	Sovány tej zsírtartalma % átlagban	Mennyi ideig tartott			Szerkezet és jókarbantartás	Üzem-biztonság	Megjegyzések
		A tejjel hőkoka	A mákódés időtartama % átlagban	Óránként feldolgozott tej kg.	Tejszámennyiség %				az összeállítás	a szétszedés	a tisztítás			
Alfa-Separator	46 7225	31-35	60	310.1	13.9	0.154	11	0.044	gondos gyártás, váltható dobtengely	burkolt fogaskerék	48 tányér betét			
Krone	58 9904	31-35	60	214.5	12.06	0.130	11.8	0.066	erős betétek, dobtengely nem váltható ki	fogaskerék nincs burkolva ez követelendő	8 drb kupakali lyukacsos betét			
Melotte	60 6595	31-35	60	251.5	13.54	0.193	14	0.049	előnyös dobfüggesztés	teljesen zárt áttevés	13 drb 8 szegletű lyukasztott alumínium betét			

Ezen adatok figyelembe vételével a jury beható megvitatás és mérlegelés után egyhangulag a következő értékszámozást ítélte meg:

Bírálati lap.

A gyártmány megnevezése	Bejelentett munkaképes-ség	A teljesített munkaérték, számokban a bírálati szabályzat értelmében						
		I.	II.	III.	IV.	V.	VI. összesen	
Alfa-Separator	300	48	15	10	8	9	5	95
Krone	200	50	12	8	8	9	5	92
Melotte	250	44	14	9	8	9	5	89

Az „Inwelt” gép, nem felel meg a versenyszabályzat 8 pontjában előírt követelménynek, a részletes bírálatnál figyelembe nem vétetett.

Megjegyeztetik, miszerint a sovány tej átlag zsírtartalma azért magasabb az ezen gépek által elérhető kedvezőbb eredményeknél, mert a fűlőzésre használt tejnek savtartalma magas

Amerikában termelnek — és végül a velencei meg a flórenczi féleséget ismerteti, amelyek összehasonlításából a flórenczi czirok kerül ki, mint olyan, amely ugy minőségre, mint mennyiségre a legtöbb és legjobb termést adja.

A következő fejezetben az állati és növényi ellenségekről, valamint a betegségekről van szó. Állati ellenségei közül egyedül számbavehető a veréb, amely megéréskor okoz nagy károkat, míg a növényiek közül az üszög-gomba, amely a magtermést csökkenti. Itt ismerteti szerző az ugynevezett „göndörödés” betegséget, amely abban áll, hogy a szakál szárai a fedő levelek közül nem bírnak kibontakozni és úgy összegöndörödnek. A szerző azonban még semmit sem tud a kukoriczamoly és fűtetű kártételeiről a czirokban, amelyről újabb többször volt szó.

A munka negyedik fejezete a talaj és az éghajlat iránti igényeket tárgyalja és ebből megtudjuk, hogy míg az olasz féleségek a jóval melegebb klímát szeretik, addig a közönséges czirok nálunk egész szépen diszlik hidegebb klíma alatt is: mindazonáltal az egész nagy Alföldön és a dunántúli

tése végett is, amint szerző azt tapasztalta. Nyolczadik fejezete a munkának a czirok aratásáról és ipari célokra való előkészítéséről szól. Az aratásra használják az éles kapát, a tengeriszárvágót, avagy a nádvágót, amelyeknek azért kell élesnek lenni, mert a tompa eszközök megrázzák a növényt és így sok mag kipereg. Csinos ábra tünteti fel a czirokcséplőt, amely a mag eltávolítására szolgál, de ilyenek beszerzése csak ott ajánlatos, ahol nagyobb mennyiségben termesztenek.

Az utolsó fejezet a termés nagyságát tünteti fel, tapasztalati adatokból összeállított tábellakban, ahol ki van mutatva, hogy kat. holdanként 4-9 q. termésre számíthatunk a szakálból, amelynek q.-át 12-15 frt-ért lehet értékesíteni, már hazánkban is. pl. Szegeden a seprőkészítők gyárában.

Mint látható, a könyv igen sok érdekes dolgot tartalmaz és a mi a fő, könnyen megérteti olvasóival azt, amit elmond és így a kiskisakság nagy hasznát vehetik. Van ugyan benne olyan is, ami vita tárgyát képezheti, mint teszem a sima vagy halmos művelés

melletti állásfoglalás, avagy a vetésforgóban való mikénti elhelyezés, de ezek nem gördít-hetnek akadályt az elé, hogy e könyv minél szélesebb körben elterjedjen.

Legate és Sicard. L'analyse des terres et son utilisation agricole (Montpellier Comlet et fils).

A talajelemzéseket ismertető irodalomnak ez újabb termékét örömmel üdvözölhetjük. Legate a montpellier-i mezőgazdasági intézet ismert nevű tanára tíz év óta szerzett tapasztalatait és az előtte ismertetett anyagot, munkatársával Sicarddal együtt ep oly világosan, mint szakszerűen dolgozta fel. A montpellier-i intézet mint a francia földművelésügyi miniszternek alárendelt közege, kénytelen a Comité des stations által kidolgozott elemzési eljárásához tartani magát. Csak kisebb eltéréseket találunk Legate és Sicard könyvében e hivatalos előírásról; ezek mindannyiszor bővítések. Különben e könyv első része, mintegy fele a talajelemzés különböző miveleteinek részletes, sőt mondhatni minutiosus leírását tartalmazza, oly módon, hogy aki csak legelemibb részét ismeri is a kémiának, e könyv szerint talajelemzést végezhet. A francia talajelemzési eljárás igen sokban tér el a német eljárástól, melyhez nálunk is leggyakrabban alkalmazkodnak és így e kis könyv révén megismerkedhetni a francia eljárással.

A könyv második részében az elemzések magyarázatát találjuk. Megmondják szerzők, mit kérdezhet a gazda az elemző vegyészről és megmutatja mily módon értelmezze az elemzés által nyert adatokat. Minden gazdának, de mindenkinek, aki talajelemzéssel és trágyázási kísérletekkel foglalkozik, legmelegebben ajánlhatjuk e munkát, mint a mely ritka világosan francia szellemmel és eleganciával, könnyű, olvasható modorban, gyakorlati szempontból tárgyalja a talaj kémiájának nap-nap után felmerülő kérdéseit.

Ilyen munka nálunk is elkélne, hogy a gazdák ebben a tekintetben tájékozottak legyenek, mert ma sok oly kérdéssel fordulnak a vegykísérleti állomásokhoz, amelyeket vagy mellőzni, vagy helyesebben formulálni lehetne és így hasznosabban volnának megtehetőek.

H. A. D.

A pozsonyi mezőgazdasági országos kiállítás rendező-bizottságának alakuló ülése.

Az 1902. év őszén Pozsonyban rendezendő országos mezőgazdasági kiállítás rendező-bizottsága márczius 20-án délután 1 órakor tartotta a pozsonyi városháza tanácstermében alakuló ülését.

Az ülés elnöke *Bujanovics* Sándor az OMGE. alelnöke volt, aki üdvözölvén a megjelenteket, kérte őket, hogy a maihoz hasonló buzgalommal igyekezzenek előmozdítani a kiállítás ügyeit. Ezután átadta a szót Pozsony város polgármesterének, *Brolly* Tivadarnak, aki szíves szavakkal üdvözölte a város törvényhatósága nevében a kiküldötteket, akik között ott láttuk: gr. *Pálffy* Istvánt a pozsonymegyei gazd. egyesület elnökét, *Tormay* Béla min. tanácsost, *Kazy* József oszt. tanácsost, *Szomjas* Lajos titkárt, miniszteri kiküldötteket, gróf *Pálffy* Béla, dr. *Kumlík* Tivadar, *Forster* Géza, *Bartal* Aurél, *Bolla* Mihály, *Rovara* Frigyes, *Nagy* Miklós, *Fülep* Jónás, *Meskó* Pál, *Rösler* Károly, *Horváth* Jenő, *Hertelendy* Ferencz, *Schier* Lajos, *Jattka* Ferencz, *Balás* Árpád, *Gracsányi* Gyula, *Engelbrecht* Károly, *Vörös* Sándor, *Fantler* Gottfried, *Rubinek* Gyula, *Cserhádi* Sándor, *Szilassy* Zoltán, *Levatic* László, *Jeszenszky* Pál, dr. *Drucker* Jenő, *Lászlóffy* Gábor, ifj. *Sporzon* Pál, *Mayer* Henrik, *Szeifert* József, *Sendlein* János, dr. *Kovács* Ferencz, *Tölg* Gyula stb.

Rubinek Gyula szövetségi titkár bejelentvén a kiküldötteket a rendező-bizottság megválasztotta a díszelnököket, a kiállítás elnök-ségét és igazgatóságát.

Egyhangilag megválasztották a kiállítás díszelnökeivé *Darányi* Ignác földművelési minisztert, gróf *Dessseffy* Aurélt az OMGE. elnökét, báró *Vay* Dénest Pozsonymegye főispánját, *Pálffy* István gróf gazd. egyesületi elnököt és *Brolly* Tivadar polgármestert.

Az igazgatóság elnöke *Bujanovics* Sándor, alelnökök *Forster* Géza és *Kumlík* Tivadar lettek. Az igazgatóságba az elnökségen kívül beválasztották: *Bartal* Aurél és *Kazy* József, előadóul pedig *Rubinek* Gyula.

A helyi rendező-bizottság elnöke *Kumlík* Tivadar h. polgármester, előadója *Horváth* Jenő g. e. titkár lett.

Örömmel vette a bizottság tudomásul, hogy *Darányi* miniszter a kiállítás erkölcsi és anyagi támogatását megígérte s a rendezési költségekhez 20,000 korona államségélyt utalványozott, megengedte továbbá a miniszter, hogy a miniszterium tisztviselői a rendezésbe bevonathassanak, ezenkívül a kiállítás körzetébe eső megyék főispánjait és gazdasági egyesületeit a kiállítás hathatós támogatására felhívta.

A földművelési miniszternek a kiállítás támogatásáért a rendező-bizottság köszönetet szavazott.

Tudomásul vették továbbá Pozsony városa, Pozsonymegye és a megyei gazdasági egyesületnek a rendezési költségekhez való hozzájárulását s a kiállítás erkölcsi támogatását.

Rubinek Gyula előterjesztésére a kiállítás kereteit a bizottság a szegedi kiállításnak megfelelőleg következőleg állapította meg.

A kiállítás hat főcsoportra oszlik, mely csoportok elnökeit és biztosait a rendező-bizottság következőkben választotta meg.

I. főcsoport: élő állatok és állati termékek kiállítása. Elnök: *Tormay* Béla, főcsoportbiztos: *Jeszenszky* Pál.

1. alcsoport: lókiállítás. Elnök: hg. *Esterházy* Miklós, alelnök: *Bartal* Aurél, csoportbiztos: báró *Podmaniczky* Gyula.

2. alcsoport: szarvasmarhakiállítás. Elnök: *Pirkner* János, csoportbiztos: *Jeszenszky* Pál.

3. alcsoport: juhkiállítás. Elnök: dr. *Rodiczky* Jenő, csoportbiztos: *Tölg* Gyula.

4. alcsoport: sertéskiállítás. Elnök: *Cselkó* István, csoportbiztos: *Dörner* Béla.

5. alcsoport: baromfiállítás. Elnök: gróf *Teleki* Józsefné, csoportbiztos: *Hertelendy* Emil.

6. alcsoport: méhészeti kiállítás. Elnök: *Ambrózy* Béla báró, csoportbiztos: *Kovács* Antal.

7. alcsoport: szelvénygyártási kiállítás. Rendezője: *Bezerédy* Pál.

8. alcsoport: tejgazdasági kiállítás. Rendezője: *Sierbán* János.

9. alcsoport: halászati kiállítás. Rendezője: *Landgraf* János.

10. alcsoport: ebkiállítás. Elnök: *Gromon* Dezső, csoportbiztos: *Buzzy* Géza Felix.

Az I. főcsoport állategészségügyi főfelügyelésére fölkérte a rendező-bizottság *Gracsányi* Gyulát.

A II. főcsoport: mezőgazdasági termények kiállítása. Elnökül: *Rovara* Frigyes, főcsoportbiztos: *Szilassy* Zoltán választott meg.

Szilassy Zoltán javaslatba hozza, hogy az egyes alcsoportok természetük szerint összevonassanak, eltérőleg a szegedi kiállítás e csoportjának beosztásától. A szemes termények gyűjteményes kiállítása összekapcsolandó a felvidékre oly nagyfontossággal bíró burgonya árpa és buza kiállítással s e csoportba kéri beosztani a műtrágyakiállítást is. E csoport biztosi teendőinek elvégzésére *Cserhádi* Sándor tanárt javasolja felkérni.

További csoport volna a vető- és takarmánymagvak, len- és kender, komló, agronomgeologia retöntözés és talajjavítás csoportja, melyek csoportbiztosul *Krolap* Alfréd kérendő fel. A kísérletügy gazdasági egyesületek és uradalmak gyűjteményes kiállításának csoportját

szóló vállalja magára, végül javaslatba hozza, hogy a m. kir. dohányjövédéki igazgatóságot kéressék fel egy a Komárommegyei dohánytermesztés és ezzel együtt cigarettagyártást bemutató kiállítás rendezésére. E csoportokon kívül ezélszerű volna ezen vidék gazdasági viszonyait feltűntető retrospektív kiállítás rendezése is, amelynek csoportbiztosul dr. *Kovács* Ferencz jogakadémiai tanárt javasolja felkérni.

Tormay Béla előtte szóló által felvetett eszmét a cigarettagyártás bemutatására, helyesnek tartja, azonban felhivandónak véli a jövődék figyelmét arra, hogy gondoskodjék arról, miszerint a pozsonyi kiállítás idejére kellő mennyiségű honi cigarettadohánylevél álljon rendelkezésre.

Szilassy Zoltán és *Tormay* Béla ismételt felszólalása után a rendező-bizottság az igazgatóságot megbizta, hogy a felvetett kérdésben a dohányjövédéki igazgatósággal tárgyalásokba boesájtkozzék.

Cserhádi Sándor javaslatba hozza, hogy a gyűjteményes kiállításoknál mellőztessenek a termények kiállítása, miután egyrészt azok költségesek és a látogatóknak tanulságos látványul nem szolgálnak.

Szilassy Zoltán megjegyzi, hogy már a szegedi kiállításon is az volt a törekvés, hogy a gazdasági egyesületek és uradalmak gyűjteményes kiállításainál inkább a maguk gazdaságuknak vitelére s illetve a gazdasági egyesületek a maguk működési területének gazdalkozási viszonyaira vonatkozó adatok bemutatására törekedjenek s e tekintetben a szegedi kiállításon is voltak egyesületek, melyek szép kiállítást rendeztek, ilyen volt a Békésmegyei kondorosi járásnak mezőgazdasági bizottsága, mely működési területének gazdasági viszonyait tüntette fel s azon eszközöket, melyekkel ezen viszonyok javítására közreműködik. Azt hiszi, hogy előtte szóló javaslatát a rendező-bizottság tudomásul veheti és utasítani kéri az egyesületeket, hogy ily értelemben rendezzék gyűjteményes kiállításukat.

Forster Géza, *Cserhádi* Sándor és *Rubinek* Gyula felszólalása után a rendező-bizottság a II-ik csoport megalakítását akként, amint előadói kontemplálta, elfogadja s igazgatóságot utasítja, hogy a II. főcsoportot a multban szerzett tapasztalatok figyelembevételével igyekezzenek minél tanulságosabbá és vonzóvá tenni.

A III-dik főcsoport a szőlészeti és gyümölcsészeti kiállítás két alcsoportra oszlik. A főcsoport elnökül *Hertelendy* Ferencz, társelnökül *Fülep* Jónás választott meg; a szőlészeti és borászati alcsoport elnöke *Engelbrecht* Károly és előadója dr. *Drucker* Jenő, a kertészeti és gyümölcsészeti csoport elnöke *Mayer* Henrik igazgató és csoportbiztosa dr. *Györy* István lett.

A IV. főcsoport, gépészeti kiállítás elnökül *Bolla* Mihályt, csoportbiztosul *Sporzon* Pál tanárt s helyettes csoportbiztosul *Zórád* Istvánt kéri fel a bizottság.

Az V-dik főcsoport, a mezőgazdasági házi- és népipari kiállítás rendezésére a pozsonyi kereskedelmi és iparkamara kértett fel.

A VI-ik főcsoport, az erdészeti és vadászati kiállítás két csoportra oszlanék. Az erdészeti csoport elnökül gróf *Esterházy* Mihályt és csoportbiztosul *Lászlóffy* Kálmánt, a vadászati csoport elnökül gróf *Pálffy* Józsefet, csoportbiztosul pedig *Neogrady* Kálmánt kérte fel a bizottság.

Az ülésen hosszabb vitára adott okot a kiállítás helyének megválasztása.

Rubinek Gyula előadó ismertetvén a kiállítás helyéül kiszemelt két terület, a marhavásártér és a városi liget egymással szemben való előnyeit és hátrányait, javaslatba hozza, hogy a kiállítás helyéül a ligetet jelölje meg a bizottság.

Forster Géza, gróf *Pálffy* István, *Brolly* Tivadar, *Bartal* Aurél és *Horváth* Jenő felszólalása után elhatározta a bizottság, hogy a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

indokolt átiratban kérje föl Pozsony város törvényhatóságát a pozsonyi ligetnek a kiállítás céljaira való átengedésére.

Cserhúti Sándor indítványára a bizottság elhatározza, hogy a körzeten kívül álló gazdasági egyesületek és vidékek is felhívassanak a kiállításban való részvételre, hogy így a kiállítás országos jelleggel bírjon s erre nézve a bizottság az igazgatóságot a lépések megtételével megbízza.

A rendező-bizottság végül elhatározta, hogy a kiállítással kapcsolatban sorsjáték is rendeztessek s ezirányban felhatalmazza az igazgatóságot, hogy a pénzügyminiszteriumnál az engedélyt kieszközölje.

LEVÉLSZEKRÉNY.

Kérdés.

208. kérdés. Ajánlható-e a tehennel repát és nagyon jól sikerült zombolyázott esalamádét szécskával keverve etetni, vagy esetleg előnyösebb a napi kétszeri etetés mellett, pl. reggel csak repát száraz szécskával keverve, este pedig zombolyázott esalamádészécskát ugyanez a száraz szécskával páczolva etetni? Van-e hátrányos következménye a savanyított takarmánynak a tehének tejelésére nézve.

Ozv. L. S.-né.

209. kérdés. Ha a birtokos kiadja birtokát haszonbérbe, de a haszonbérlet időtartama alatt a birtokos eladta a bérbe adott birtokot, köteles-e a bérlő a birtokból kimenni, és ha igen, köteles-e a birtokos a bérlőnek kártérítést fizetni, különösen, ha a szerződésben erről említés nem történt. Továbbá, ha a birtok eladása a gazdasági év közben történt, kitéheti-e az új birtokos a bérlőt azonnal? *H. Gy.*

210. kérdés. Bérleti szerződésem szerint köteles a bérlő a gazdasági épületeket jó karban tartani és a bérlet lejártával azokat ugyanez a jó karban átadni. En ennek teljesen megfelelttem, mégis az elmúlt nyáron egy három emeletes magtár egyik fele leszakadt, minnek következtében a benne levő gabona összekeveredett, úgy, hogy annak nagy részét csak mint abraktakarmányt értékesíthettem. Bírői szakértői szemlét kérvén, szakértők megállapították, hogy a magtár nem túlterhelés folytán szakadt le, hanem a helytelen belsejkezelés miatt és a meglevő, le nem szakadt fele is veszélyes és újra építendő. Az a kérdésem, vajjon köteles-e ily körülmények között a bérlő ezen épületet helyreállítani, vagy pedig, tekintve a szakértői véleményét, az a tulajdonost terheli. Ha igen, feltehető-e kártérítési igényekkel? *Ozv. L. S.-né.*

211. kérdés. Mennyivel nagyobb termés várható 8 hüvelykre való gőzszántás 4 hüvelyk grubberozással kombinálva nehéz kötött át-nem eresztő agyagtalajon, 8 hüvelykes-igaszántással szemben? *M. J.*

212. kérdés. A gondjaimra bízott gazdaságban mint egy hetven holdas tábla őszi buzavetés fele részét a hesszeni légy lárvái annyira tönkretették, hogy az nem teljesen learatoltnak tekinthető. Valószínű, hogy az egész hetven holdas tábla fertőzve van a hesszeni légytől. Minthogy a vetésnek felerésze még egészen jó állapotban van, ennél fogva csak a már teljesen tönkre tett területet akarom tavaszi buzával bevetni. Kérdem: ha a teljesen tönkre tett területet ismét bevetem, a meghagyott területen elősködő legyek, tavaszi kirajzasukkor nem fogják-e megtámadni az újonnan bevetett vetést? Továbbá, ha mégis bevethető volna az említett terület, de az idő kedvezőtlenessége folytán márczius utóljáig nem vethetnék, akkor nem volna-e késő az idő arra nézve, hogy tavaszi búzát vethessek? *F. K.*

213. kérdés. Legelőt óhajtok alakítani egy oly területen, mely 3 évvel ezelőtt legelő volt, de kénytelen voltam feltörteni, mert tele volt cserjékkel, bokrokkal és nagyobb tökével. 3 éven át kapásvetőnyt természettem rajta.

Kérdem, milyen fükeveréket használjak. A terület magasabb fekvésű dombolddal. Talaja jómínőségű középkötött fekete agyag 30-40 cm. mély; alatta sárga homok. Mikor még legelő volt, *vörös- és kőreshere* szőpen díszlett rajta. Védnövénynyel vagy anélkül tanácsosabb-e vetni fümagkeveréket? *Sz. M.*

214. kérdés. 1. Dumatöltés mellett fekvő lazább talaju szántóföldemet, mely a *fakadó vizektől* szenved (néha ugyan 2-3 évig sem, de némely éven 2-3-szor is) szeretném 2-3, esetleg több évre kaszálóra alakítani. Tekintettel ezen fakadó és a tábla némely részén hetekig is álló u. n. tocsogó vizekre kérnék fümagkeveréket ajánlani. *X. Z.*

215. kérdés. Milyen különbség van a Rambouillet és a hazai fésűs birka között, illetőleg lehetne-e a gróf Herberstein-féle kosokkal nemesített birkamat, a gróf Wenckheim Antal-féle, a „Köztelek” 18-ik számában hirdett fésűs gyapjas kosokkal keresztezni?

216. kérdés. Mely mód ezerszerűbb egy nagyobb állományu tejgazdaságban, a teheneket etetés közben, vagy etetés után fejni?

217. kérdés. 25 drb korecs teheneft tartok horjonevelésre, ezeknek szaporulatát négy éves korukban hizlalás alá fogtam. Tisztelettel kérdem, nem volna-e okszerűbb a horjukat rugott korukban s melyik évszakban beszerezni. *S. M.*

Felelet.

Zombolyázott esalamádé etetése tehennel. (Felelet a 208. kérdésre.) Sziveskedjek a „Köztelek” 18. számának 154-dik kérdésére adott feleletet elolvasni, mely arról tájékoztatja, hogy fejőstehennel szabad-e zomb. esalamádét etetni. Az ott mondottakból a második kérdésre, vagyis arra vonatkozólag is levonhatjuk a következtetést, hogy a kérdéses esalamádét repával keverve reggel és este etessük-e, vagy hogy reggel csak repát, este pedig csak zomb. esalamádét adjunk-e a tehéneknek. Ugyanis miután a mérsékelt mennyiségben etetett zomb. takarmány csak az istálló levegő közvetítése s a fejőstehennel tisztáltsága folytán ürülhat a tejnek, oha kell hatnunk, hogy az istálló minél ritkábban bűzödjön a takarmánnyal, ezt pedig az egyszeri etetéssel jobban érjük el, mint a kétszerivel. Továbbá, miután az istálló nappal mindig jobban szellőződik mint éjjel, éppen megfordítva, vagyis reggel ajánlanám a zomb. esalamádét, este pedig a repát etetni. E két takarmányt még abból a szempontból is ezerszerű az említett napszakokra elosztva külön-külön etetni, mert a tehének jobban szeretik a repát mint a zomb. esalamádét, ha tehát keverve kapják, akkor a repát kiválogatva sok izéket hagynak a esalamádéban, míg ha a esalamádét magában vagy legföljebb szárazszécskával keverve kapják, akkor az éhség is rávissza őket, hogy a esalamádét tisztára megegyék. *Cselkő.*

Haszonbérbeadott birtok eladása. (Felelet a 209. sz. kérdésre.) Haszonbérbeadott birtok eladásánál, ha a haszonbérleti jog telekkönyvileg be nem bekezeltetett s az eladó a szerződésben a haszonbérlet fentartását ki nem köztötte, a vevő minden esetben jogosítva van arra, hogy a haszonbérlet tárgyának visszabocsátását a haszonbérlettel követelje: a haszonbérlet azonban a folyó gazdasági év vége (okt. 31) előtt a birtokot átadni nem tartozik. Az eladó ily esetben a haszonbérlettel teljes kártérítéssel tartozik minden felmerült kára és elmaradt haszna erejéig, a haszonbérlet egész hátralevő tartamára, ha mindjárt ezen kártérítés felől a haszonbérlet szerződés nem is intézkedett.

Magtár beszakadása. (Felelet a 210. sz. kérdésre.) Ha a szakértők megállapították, hogy a magtár leszakadását nem túlterhelés, hanem belsejkezelési hiba okozta, akkor nemcsak, hogy a bérlő nem tartozik a bedől épület helyreállítására, hanem még ő követelheti a tulajdonostól kártérítést a károk fejében, melyeket neki a bedőlés okozott.

Mélyszántás. (Felelet a 211. sz. kérdésre.) A felvetett kérdésre nagyon nehéz lenne reális feleletet adni, már csak azért is, mert a kérdés a maga alakjában zavaros.

Ha kérdéstevő úgy tette volna fel a kérdést, hogy vajjon mennyi terméstebblet várható a gőzkezeléssel való őszi 8 hüvelykes szántás s erre a tavaszi 4 hüvelykes grubberozás után a 8 hüvelykes őszi igaerőszántással szemben, akkor azt lehetne rá felelni, hogy jelentékenyen több. De még akkor is keptelenség lenne százalékokban, vagy akármi más számadattal kifejezni a terméskülönbséget, mert az tudvalevőleg nemcsak egyedül a szántástól, azaz a talajműveléstől függ.

Ami a gőzszántás és igaerővel végzett szántás közti különbséget illeti, a szántás minőségét illetően az, ha egyforma mélyen történt s őszzel történt, tehát a téli fagyok hatása alá jut, ugyyszólván semmi!

Az biztosra vehető, kérdéstevő, hogy akár gőzkezeléssel, akár igaerővel is szántja meg a földjét őszzel kellő mélységre, ha azt tavasszal a vetés alá grubberrel készíti el, a terméshozam fokozódni fog. őszi grubberezésnek nincs semmi haszna. Egész más lenne, ha általajporhanyítást lenne szó, de 8 hüvelykes mélyszántáshoz vajjon kell-e általajporhanyítás? Illetve várható-e ettől valami nagy eredmény, tekintettel a munka költséges voltára? *S. P.*

Hesszeni legyes buzatábla. (Felelet a 212. sz. kérdésre.) Ha a hetven holdas buzatáblának felerésze oda van, akkor bizonyos, hogy a másik fele is meglehetősen fertőzött lesz. Ha most már ez utóbbit meghagyja s a másik (a tönkre tett) felét ismét buzával beveti, akkor azt fogja elérni, hogy az őszi vetésből április-májusban kirajzó légyivadék mind a tavaszi vetésbe száll és azt megtörtözi. Ez a valószínűség és hogy ez az új fertőzés súlyos ne legyen, az csak attól függ, hogy vajjon a hesszeni legyet rajzaskor valami hűvös eső nem éri, amely azután a várható kártételt csökkentené. Minthogy a hesszeni légy nagy veszedelem a gazdára és a gazdának nem szabad a tűzzel játszani, azt tartom, hogy a kiszántott feketáblát ne tessék buzával, de egyéb kalászzal sem bevetni, hanem szem előtt tartva az elővetést, olyan kapás- vagy takarmánynövénynyel, amelyet a hesszeni légy nem bánt s a gazdának mégis termést ad, ha pedig ennek ellenére a kiszántott részt mégis buzával vetné be s ezt *kivételesen* megteheti még ápril első felében is, akkor könnyen megtörténhetik, hogy vetése nemcsak a kétszeri rajzása hesszeni légytől, hanem még attól is szenvedne, hogy mint elkésett tavaszi vetés gyöngébben fog fejlődni és magja alig fizeti meg a munkáját.

Az elkésett tavaszi vetésre végre jó volna, ha mások is szólnának a kérdéshez.

Jablonovszki József.

Fükeverék legelőnek. (Felelet a 213. sz. kérdésre.) A közép kötött fekete agyagon léte-sítendő legelőre a következő fükeveréket ajánlom:

Lilium pereme	4 kg.
Poa pratensis	4 "
Cynozurus cristatus	5 "
Festuca pratensis	4 "
Avena clotiár	2 "
Trifolium hybridusz	1 "
Anthyllis vulneraria	1 "
Összesen	22 kg.

A fükeveréket mindig legezészerűbb védő-növénynyel vetni olyképen, hogy védőnövényül tavaszi gabonát használunk, ezt ritkán vetjük és midőn kalászát lehányta, lekaszáljuk.

Cs. S.

Fükeverék kaszálónak. (Felelet a 214. kérdésre.) A mondott viszonyok között a jobb fükek egyáltalában nem díszlenek, amiért is még legezésravezetőbbnek tartanám, ha az illető terület *Phalaris arundinaria*-val vettetnék be, kat. h.-ként 20 kg. magot használva fel. Ezen füvet, zsenge korában kell kaszálni, még mielőtt

a virágja megjelennek. Az ilyen Phalaris-szénát minden állatnem megeszi és ha minősegre nézve nem is lesz a legjobb, de legalább sokat terem.

Attól nem kell tartani, hogy a Thomas-salaktól a víz kilúgozza, mert a talaj a foszfor-savat lekötöti. Azonban vizállásos területeken a műtrágyától nem nagy eredmény várható.

Cs. S.

Rambouillet vagy hazai fésűs. (Felelet a 215. sz. kérdésre.) Egy és ugyanazon név alatt szereplő juhok: avagy azok gyapujaja között is a legtöbbször oly lényeges a különbség, hogy a beszerzendő tenyészanyagot csak akkor lehet helyesen megválasztani, ha a vásárló nagyon jól ismeri saját birkáit, s maga válogatja hozzá a beszerzendő anyagot. Lehetetlenség tehát innét a távólól megmondani, hogy az előttünk ösmeretlen birka nyájra ez vagy amaz anyag lesz-e jobb. Általános tájékozással azonban a következők mégis szolgálhatnak. A tipikus rambouillet juh gyorsabban fejlődik, nagyobb testű, nagyobb gyapju tömeggel bíró mint a hazai fésűs név alatt ösmeretes juh. Míg ugyanis egy finom fésűs gyapjas rambouillet kornak az elősulya 80-90 kg. addig egy hazai fésűs gyapjas kosnak az elősulya rendszeren csak 70-80 kg. között ingadozik, avagy annál is kevesebb. Előbbienek zsirban nyírt bundája 9-10 kg. utóbbié 6-7 kg. A tiszta rambouille azonban mint tenyészanyag is fölbnyire értéke-sebb, czélszerűbbnek mutatkozik tehát a szóban forgó nyájra hasonló tenyészanyagot a legjobb tenyészetekből beszerezni. csj.

Etetés közben vagy azután fejessünk-e? (Felelet a 216. sz. kérdésre.) Mint minden állatnak, úgy a tehének is magyarázatot nem igénylő élettani okok miatt az evés és az azt követő fél egész egy órai idő alatt lehető legnagyobb mozgalomra van szüksége. Miért is a takarmánynak nyugot és jóízű felvételt, valamint annak a lehető legkövetkező megemésztését szem előtt tartva, legeztesse a fejést a takarmányozás előtt eszközölni. Ez azonban csak akkor lesz kivihető, ha a tehen már az első borjász után ehhez lett szoktatva, mely esetben a különben jól szoktatott tehen a némi kellemes ingerrel járó fejést jól tűri és a tejet jól fogja leadni.

Az előbb mondottakból látható, hogy az evés-közbeni, vagy utáni fejés, mindig némi hátránnyal jár. Ezen két mód közül mégis az első mondható jobbnak, mert a tehen a takarmány felvétele alatt mégsem kívánja meg annyira a nyugalmat, mint közvetlen evés után. Amennyival is inkább indokolt ezen eljárás, mert a tejet rosszul leadó tehennél épen az képezheti ezélmakat, hogy az izletesebb takarmány nyújtása által figyelmét a fejéstől elvonjuk és így a tejnek rendes leadására bírjuk. Az etetés utáni fejés különösen akkor vetendő el, ha az állomány nagysága, vagy a fejő személyzet csekély száma miatt, a már fekvő és talán körözdő teheneket kell nyugalmukban zavarni.

Buday Gyula.

Saját nevelésű vagy vásárolt borjúk. (Felelet a 217. sz. kérdésre.) Tekintettel arra, hogy az állományt képező korcs tehének borjai a legintenzívebb tartás mellett is aligha fognak

a haszonnal járó hustermeles kiválalmának teljesen megfelelni, czélszerűbb volna a borjúkat rugott korukban összevásárolni. De csak azon esetben, ha a vásárlandó borjúknak a testi fejlettségén kívül a fajtájuk is némi garanciát nyújt a hustermelesre, mely esetben az őszi hónapok volnának a legmegfelelőbbek a borjувételre.

Ha azonban a vásárlandó borjúk nem felelnek meg a fentemlített kiválalmaknak, úgy czélszerűbb a tehénállomány borjait felnevelni. De ez esetben a tehének bolygatására egy jó hustermeles fajtájú és nagyon gondosan megválasztott bikát kell használni. *Buday Gyula.*

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:

	Oldal
Az OMGE. közleményei.	489
Anglia élelmészéről és bevételéről.	491
A pozsonyi mezőgazdasági országos kiállítás rendezőbizottságának ánküldő ülése.	495
Takarmanyozas.	
A parisi nemzetek, takarm. kongresszus munkálatai.	492
Tejgazdasag.	
Tejfeldolgozó-gépek versenye.	493
Irodalom.	
A saporozások termelése.	494
Levelszekrény.	496
Vegyesek.	497
Kereskedelem, tözsde.	499
Szerkesztői üzenetek.	500

Személyi hír. Ő Felsége a király *Ollinger Alkón György*, a pamponhalmi Szent Benedek-rend kis-megyeri jöszékgörnyőzőjének a mezőgazdaság terén szerzett érdemei elismeréséül a Ferencz Jöszé-rend lovagkeresztjét adományozta.

Halálozás. *Rubinek András* földbirtokos barsmogyói Ohajon 66 éves korában szelhüdes következtében, f. hó 20-án hirtelen elhunyt. A meghaldogult, akiben *Rubinek Gyula* kollegánk mostoha- és nevelőatyját gyászolja, egész életét a mezőgazdaságban töltötte, a nyilvános szerepléstől tartózkodva, gazdaságának és nagyszámu családjának szentelve minden idejét. Nemes egyszerűség, szilárd jellem, családja és barátai iránt való odaadó önzetlen ragaszkodás képezte jellemének fénysugárát. Elhunytát kiterjedt családján kívül nagyszámu barátai és ismerősei méltán gyászolják. Nyugodjék bekevel, áldás legyen emléken!

A család az alábbi gyászjelentést adta ki.

Ör. Rubinek Andrásné szül. Czibulya Hermin, Rubinek Gyula és ennek neje Lathay Margit, Floris Rubálné szül. Rubinek Ilona, Jolán, Anna, Mariska, Pista és Feri mint gyermekek, Rubinek Nándor, Emma mint testvérei, Lathay Margit mint menyje, Floris Rudolf mint veje, Rubinek Laci, Boriska és Tibor, Floris Imre, Gyula, Bandi és Margit mint unokák, a maguk és a kiterjedt rokonság nevében fájdalomtelt szívvel tudatják a feljthetetlen férj, apa, fivér, após, nagypapa, és rokonnak, Rubinek András földbirtokos élte 66-ik, boldog házasságának 32-ik évében rövid szenvedés

és a halotti szentségek felvétele után folyó évi márczius hó 20-án reggel 3 órakor történt gyászos elhunytát. A boldogult hült tetemei folyó hó 22-én reggel 9 órakor fogtak az ohaji templomban beszenteltetni és örök nyugalomra helyeztetni. Ohaj, 1901. márczius 20-án. *Béke hameira!*

Biztosítás és szövetkezet. Ez alatt a ezim alatt a *Magyar Gazdák Lapja*-nak I. é. márczius 16-án megjelent 11-ik száma *Merza Márton* laptulajdonos és főszerkesztő (!) aláírásával egy cikket közöl, amelynek tendenciája a szövetkezeti biztosítás és különösen a Gazdák Országos Biztosító Szövetkezete ellen irányul. Nem foglalkoznánk ezzel a cikkel, mely utóvégre is csak hű az említett lap alapításának és eddigi pályafutásának emlékeihez, midőn minden téren üldözi és ócsárolja az OMGE. kezdeményezéseit és alkotásait. De foglalkoznunk kell vele azért, mert egyrészt szemérszedett hazugságokat mond el benne a főszerkesztő ur, másrészt pedig oly személyes támadásokat intéz *Rubinek Gyula* és *Szilassy Zoltán* OMGE. titkárok ellen, melyeket szó nélkül hagyni nem lehet. Tudva hazudik, amidőn azt állítja, hogy a most megbukott Országos Kölesönös Biztosító Szövetkezetnek 1898-ban a 200,000 korona államségély az OMGE. véleménye alapján adatott meg. Az OMGE-t vagy annak vezérő egyenét senki meg nem kérdezte. Tudva hazudik, amidőn azt állítja, hogy *Rubinek Gyula* és *Szilassy Zoltán*, mint a bukott szövetkezetnek volt igazgatósági tagjai szantszándékkal ellallgatták, hogy a Kölesönös tulajdonképpen már 3 év előtt megbukott, mert igenis ezért léptek ki *Bujanovics Sándor* OMGE. alelnök ural egyetemben az igazgatóságból s ezért indítottak akeziót az új egészséges alappon nyugvó Gazdák Biztosító Szövetkezete megalakítására, hogy a kölesönöst is megmenthessék a beolvasztással. Tudva hazudik, midőn azt állítja, hogy a Kölesönös az igazgatóság u. n. husosfazék mellett lett volna, mert az igazgatók semmifele díjazást sem akkor, sem most nem kaptak, kivéve azok a tagok, akik ügyvezetők voltak s akik naponként 3-4 órát töltöttek az intézet helyiségeiben a Kölesönös ügyeinek elintézésével. Hogy pedig valaki munkájáért szerény díjazásban részesült, azt sem neki szemére hányni, sem pedig ezzel a szövetkezet anyagi és erkölcsi bukását indokolni nem lehet. Ami végül a *Rubinek Gyula* elleni különösen vehemens személyes támadást illeti, annak indokát jól ismerjük abban a tényben, hogy *Merza Márton* laptulajdonos és főszerkesztő urat *Rubinek Gyula* hivatalos helyiségeiből kiutasította, midőn *Merza* a *Gazdák Biztosító Szövetkezet*énél állást nyerendő, előbbi foglalkozására vonatkozó hamis adatokkal akarta őt félrevezetni és emiatt *Rubinek* neki szemrehányást tevén, szemérmellenül illelen magaviseletet tanúsított. Ezekután természetesen fogja mindenki találni, hogy többé ne foglalkozunk sem a M. G. L.-jával, sem laptulajdonos főszerkesztőjével.

A papirosbuza ellen. Az osztrák földmívelésügyi miniszter a papirosbuza megrendszabályozása iránt legkésőbb ez év őszéig javaslatot terjeszt be. Ezen javaslat olyan lesz, mely a mezőgazdák minden jogosult panaszát

Jobb és megbizhatóbb magvakat

nem is ajánlhatunk, mint a minöket 27 év óta

Mauthner Ödön csász. és kir. udvari magkereskedése
Budapesten, VII., Rottenbiller-utca 33. sz.
VI., Andrássy-ut 23. sz.
szállit.

állandoan és hatáson orvosló fogja. Ennyit kívántunk mi is a magyar törvényhozástól, de míg minálunk a papirosbuzza megrendszabályozását csak messziről kerülgetik, addig az osztrák földművelésminiszter tanácsosainak szavára megszerezte a meggyőződésnek azt a bátorságát, amely nálunk a vezetőkben annyira hiányzik. Majd úgy lesz, mint nálunk a legtöbb esetben, hogy az odaát elkészült törvényjavaslatot ezek mulva lemásoljuk. Hasonló irányu mozgalom indult meg Franciaországban a papirosgyapjúval üztelt szertelen spekuláció és ennek veszedelmei ellen. A roubaix-i piac volt az, ahol a sok visszaélés nemcsak Franciaország, hanem az egész kontinens gyapjúkereskedésére is kiterjedt, annyira hogy ennek folytán egy esomó gyárban a munkát be kellett szüntetni s ezer meg ezer munkás maradt kereset nélkül. Az érdeklő gyárosok és gyapjúkereskedők erre mozgalmat indítottak a korlátlan spekuláció megfékezésére s felkérték a francia kamarát, hogy törvényhozási úton is tegye meg a lehetőt. A kamara ezt az ügyet egy bizottság elé utasította, mely bizottság most készülve el munkálataival, oly érteimű javaslatot dolgozott ki, amely szerint nem csupán a gyapjúban, hanem a buzában és őrleményekben folytatott fedezetlen határidő üzlet eltildandó. Németországhoz tehát esatlakozni fog újabban egy Franciaország, valamint Ausztria is.

Tavaszi luxuslovásár. A budapesti „Tattersall”-társaság által az OMGE. védnöksége és ellenőrzése mellett rendezett tavaszi luxuslovásár márc. 21-én nyílt meg. A vásárra 94 tenyésztő összesen 306 db lovat hozott fel. Bár a felhozott lovak között elég sok olyan van, amely nem felel meg teljesen a luxus-lovágatásnak, mindazonáltal sok kiváló luxuslovat és paripát is láttunk a vásáron. A luxuslovásár sikerének előmozdítása érdekében a „Tattersall” részvénytársaság 11 díjat tűzött a legszebb négyes, hímös kettős és jukkerfogatok, valamint háttas lovak részére, összesen 2400 korona értékben. A felhozott anyagot, egy az OMGE. által kiküldött bírálóbizottság bírálta meg. A bizottság *Andrássy Sándor* gróf elnökele alatt: *Somssich Andor*, *Kovács Sebestyén*, *Endre*, *Lossonezy Mihály*, *Széchenyi Imre* gróf, *Zoltán Elek*, *Fáy Béla*, *Szapáry Péter* gróf, *Palmániczky Gyula* báró, *Agoston Elek* és *Jeszenszky Pál* tagokból alakult meg. A bizottság a rendelkezésére álló díjakat a következőképen ítélte oda: A négyesfogatok első díját nyerte *Fáy Béla*, a 2-ik díjat gróf *Battyányi* Iván négyes fogata. A hímös kettősfogatok első díját nyerte *Bruder* és *Keller* fogata, a második díjat *Beloszlán* Dusan, a harmadik díjat gróf *Karácsonyi* Jenő fogata. A jukker kettősfogatok első díját nyerte gróf *Teleki* László Gyula, a második díjat gróf *Biördi* Egon, a harmadik díjat *Fáy Béla* jukker fogata. A vásár forgalma elég kedvező, amennyiben a második nap délelőttjén már 60 fő cserélt gazdát, átlag 927 K. áron.

A Magyar Gazdák Vásáresarnok Ellátó Szövetkeze márczius hó 17-én tartotta a Köztelek nagytermében rendez. évi közgyűlést *Horkányi* János báró alelnök elnökele alatt. A közgyűlésen a tagok 129 szavazattal voltak képviselve. Az üzleti jelentést a közgyűlés tudomásul vette s ennek kapcsán *Krassay* Jenő indítványára elhatározta, hogy a megválasztandó igazgatóság igyekezzen a szövetkezet üzletkört akként kiterjeszteni, hogy egyrészt a gazdaközönség bizalma a szövetkezet iránt felkeltessék és másrészt új piacok szerzésével a gazdaközönség terményeinek biztos elhelyezését szereztessek. Az üzleti jelentés szerint 7011 korona 97 fillér veszteséggel zárult a szövetkezet múlt évi számadása, ami a lefolyt év kedvezőtlen pénzügyi viszonyainak tudható be, valamint az is hozzájárult, hogy a főváros hatósága a szövetkezettől a helybéli teljes egészében beszédte a múlt évben is és semminemű támogatásban nem részesítette a szövetkezetet, mely pedig a fővárosi közönség él-

mezési érdekeit is szolgálni hivatott. A közgyűlés a felügyelő-bizottságnak az 1900. évi mérleg és számadások megvizsgálására vonatkozó jelentését tudomásul vette és úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadta. A közgyűlés elnökül gróf *Károlyi* Sándort, alelnökül: *Baró Horkányi* Jánost és *Forster* Gézát választotta meg. Igazgatósági tagok lettek dr. *Biró* Lajos, *Gosztonyi* Tibor, *Lábics* Adolf, *Luezenbacher* Miklós, *Szilassy* Zoltán, gróf *Zichy* Aladár *Niek* Ede, *Ebers* Károly, *Taly* István, *Schlichter* Izidor és *Zaleski* Jenő. A felügyelő-bizottságba: *Fábián* János, *Elek* Emil, *Löhrer* Andor és *Rubinek* Gyula választottak be.

Mezőgazdasági növénytermesztés. Jelen számunkhoz van mellékelve *Cserháti Sándor* „Általános és különleges növénytermesztés”-nek a prospektusa, melyet e helyett is a t. gazdaközönség figyelmébe ajánlunk. *Cserháti* neve nemcsak lapunk hasábjairól, de az ő egész működéséből annyira ismeretes a gazdaközönség előtt, hogy ajánlásunkra szüksége alig van. A könyv a „Köztelek” szerkesztősége útján is megrendelhető.

Helyreigazítás. A „Köztelek” 23. számának „Tejfelöltözégy-verseny” cím alatt megjelent közleményébe becsuszott hibát ezenel helyreigazítjuk, hol a bíráló bizottság nevsorában *Pickner* János állattenyésztési és hávosi főfelügyelő olvasandó, aki lapunknak is kiváló munkatársa.

Kérjen mezőgazdasági, kertészeti és szőlészeti eszközökről képes árjegyzéket *Kelet*, J. Budapest, IV., *Koronaberczeg-utca* 17. sz. alatti műszergyárostól. Szőlőnevelésre szolgáló gumiszalagok a legolcsóbb magyarári árak mellett kaphatók. Mintakívánatra ingyen és bérmentve. Nagy raktár kertjök, kertjök ajtókések, nyírógépekben stb.

Új fertőtlenítő szer gazdasági üzemek és szeszyárak részére. „*Mikrosol*”, mely kiváló szakkértők, mint *Zalka* Zsigmond gazd. tanint, tanár *Kassán*, *Schad* János gazd. tanint, tanár *Keszthelyen*, *Schwachhöfer* tanár udvári tanácsos *Bécsben*, *Aubry* tanár *Münchenben* stb. bizonylata szerint behatóan megvizsgált fertőtlenítő szer a nevezett uraktól mezőgazdasági üzemekben, szeszyárakban és sörfőzdekben alkalmazásra melegen ajánlatik. Így *Zalka* Zsigmond tanár szeszyárak üzemében előforduló kártékony és zavarólag ható organizmusok beható megvizsgálása után a következőképen foglalja össze vizsgálati eredményét: „Ezeknek alapján tehát *Mikrosol* mint kitűnő antiszeptikus anyagot a szeszyárak nedves penészes falai kiszáritására és dezinfizálására melegen ajánlhatom.” *Mikrosol* külföldön úgy a belföldön mint a külföldön a gyakorlatban, mint megbízható szakkértők bizonylatai mutatják, mindenütt kitűnő eredménnyel kiterjedt alkalmazást nyer különösen ott, hol a fagombaképződés megakadályozásáról, a penész és csiraképződés megakadályozásáról, valamint az ezzel összefüggő nedvesség s dohos levegő megszüntetéséről van szó. A *Mikrosol* a szakkörökben legjobb hírnevnek örvendő *Lutz* Ede és *Társas* cég *Pozsonyban* szállítja és előfizetőinknek szívesen szolgál mindenféle felvilágosítással.

Megjelent az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület” kiadásában *Az Ujlaki Uradalom Üzleti berendezése a „Köztelek” szerkesztősége által kintetett pályamű. Két tábla hat ábrával.* Írta: *Wiener* Moszkó. Egy hazai belterjes uradalom üzleti ágának jövedelmezőségére és az egyes üzleti ágak viszonyára vonatkozó részletes adatok ismertetése. 104 oldalas csinos könyv ára portómentes megküldéssel: 55 krajczár. Megrendelések a kiadóhivatalba intézendők.

NYILTTÉR. *)

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont,

Kovasavas-kálit,

(dobánytrágyázásra)

Chilisalétromot,

Kainitot,

40%-os kálitrágyasót

és egyéb műtrágyaféléket elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít

a
„HUNGÁRIA”

műtrágya, kénsav és vegyi ipar részvénytársaság

BUDAPEST,

V. ker., Fürdő-utca 8. szám.

A husértékesítés szervezése

Dr. Darányi Ignác földművelésügyi m. kir. miniszter megbízásából: Ausztria, Németország és Dániában tett tanulmányutja alapján

Jeszenszky Pál

az O. M. G. E. titkára.

Ára: 2 korona.

Megrendelhető

az O. M. G. E. titkári hivatalában.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.

Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét

a budapesti gyapjú-aukeziókra.

melyek az év folyamán több sorozatban,
nevezetesen

julius és szeptember hónapokban
tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjúárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjúküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjúárverési vállalat
HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-ter 13.

*) Az e róvat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Most jelent meg
Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán
 az O. M. G. E. titkárjai szerkesztésében

Köztelek Zsebnaptár
1901-re.

A „Köztelek Zsebnaptár” ezen hetedik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár” minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár” ára az O. M. G. E. tagok és a „Köztelek” előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

— 3 korona 50 fillér. —

Megrendelhető
 a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest,
IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonatőzsde.

(Guttmann és Wahl budapesti termény-bizományi cég jelentése.)

Napijelentés a gabonáiról.
 1901. március 22.

A tegnapi fél centtel alacsonyabb amerikai kurzusok behatása alatt vontatottan indult meg ma reggel a kocsárútlelet, de felé azonban nekiláttak a malmok és a jó kínálattal arányosan egy rövid félóra alatt vagy 45,000 metermázsát buzát vásároltak öss. c. szilárdan tartott árak mellett. Elkelt többek között egy tételben 9000 mm. 76 kilos liszavidéki raktárba 15.75 koronás három havi árban és 5000 mm. 748 kilos zentai 15.00 koronáért szintén három hóra ab Budapest.

A külföldi tőzsdékről újabbakat nem jelenthetünk, változatossan hol szilárdabb, hol pedig lanyhább az irányzat.

Rozsban a határozati jegyzések, valamint a bécsi élénk kereslet következtében szilárd a hangulat, árak jól tartottak. Helyben és helybeli paritásra 15.20 koronát, prima minőségű árúért 5.30 koronát jegyzünk, azonnali szállítás mellett készpénz árakat értve.

Takarmányárakban gyengébb a kínálat, a hangulat és árak szilárdan tartottak. Helyben 13 koronát, jobb minőségű árúért 13.40 koronáig fizetnek.

Zabban az árak változatlanul tartottak, jobb vételkészség mellett azonban csak gyenge a kínálat és így korlátozott a forgalom. Minőség szerint helyben 12.70 koronától 13.20 koronáig jegyzünk. Prima árúért 13.40 korona érhető el.

Tengeri ma jó kínálat mellett változatlan irányt követ: prompt árúért budapesti paritásra 10.70 koronát, Kőbányán pedig 10.90 koronát fizetnek. Elkelt gyomai tengeri 10.10, turkevei 10.—, kisújszállási 10.20 és török-szentmiklósi 10.30 koronás árakban ab. illető állományok. Hivatalos jelentés szerint a vaskapu esatörőn 1. hó 19-én, a romániai Hirsóvan budapesti irányítással, összesen 13,400 metermázsával rakott uszályok keresztülvontattak.

Szeszűlet.

A szeszűletben e héten nem volt nagyon élénk és a forgalom korlátozott. A vidéki finomító és mezőgazdasági finomítógyárak részéről a kínálat meglehetősen élénk, mely olcsóbb áron a kartell jegyzése szerint. Elkelt finomított szesz nagyban adózva 116—116.50 koronáig, adózatlanul 46—46.50 koronáig. Kicsinyben az ar 3 K. drágább.

Vidéki finomítógyárak részéről finomított szesz 50—100 fillérrel olcsóbban volt ajánlva kedvezőbb fizetési feltételek mellett.

Élesztőszesz változatlan áron kelt.

Denaturált szesz ára nagyban 36.— K.

Mezőgazdasági szeszgyárak kontingens nyersszeszt e héten főnkkelben ajánlottak és a jó vételkészség mellett több tétel azonnali szállításra 40.50—41. kor. kelt el tárgyunkban.

A kontingens nyersszesz ára Budapesten 42.— 42.50 K.

Bécsi jegyzés 41.—41.40 korona kontingens nyersszeszért.

Prágai jegyzés 111.75 — korona adózott és 38.50 — korona adózatlan szeszért.

Trieszti jegyzés 16.—16.50 Korona kiviteli szeszért, 90% hektoliterje.

Kivételre több tétel finomított szeszt vásároltak.

Budapesti heti jegyzés: nagyban kicsinyben korona korona

Finomított szesz ... 116.—116.50 117.50—118.50

Élesztőszesz ... 117.—117.50 118.—119.—

Nyersszesz adózva ... 114.—114.50 115.50—116.50

Denaturált szesz ... 36.—36.50 37.—37.50

Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül bérmentes, budapesti vasútállomáshoz szállítva, készpénz fizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mautner Ödön tudósítása.)

A tartósan kedvező időjárás a magkereskedelem egész vonalán folytatódva is olyan élénkséget idézett elő, hogy a rohamos kereslettel szemben minden erőmegfeszítés mellett is nehéz minden követelményeknek rögtön megfelelni. Vörös lőhere. Legelsőrendű minőségű meglehetősen magas árak mellett nemcsak a belföld, hanem a külföld is vásárol, gyengébb minőségű áru ellenben csak nehezen árusítható el. Luczerna. A francia eredetűnek ára megszárdult, ehhez a gazdák részéről megnyilvánuló nagy keresleten kívül még azon körülmény is hozzájárult, hogy bécsi kereskedők pótlószükségleteket helyben fedezik, minthogy Franciaországban már késő volna a hozathatás. Magyar luczernának folytatódva is jó kelete volt, az árjegyzések változatlanul megmaradtak a múltéknak. Vadament minden magféle egy a takarmányárakban is nagy tömegekben kelt. Megbízható eredetű oberdörfler repagán már nagyon szűkös van, ellenben bő termés folytán az eckenderti bajtárból hanyatló árak mellett még nagy készletek vannak. Az olajbogyó alakú fajtát kétszer olyan erősen keresik, mint a múlt évben, főképpen azért, mert e fajta ez évben is kitűnően eltarthatóknak vált be. Baltaczin és búkkönyök ára hanyatló, de a muharmag ára emelkedik és ugyanez áll a búmag áránál is.

Jegyzéseink 50 kilogrammonként Budapesten

Vörös lőhere elsőrendű őregszemű	66—70	korona
Vörös lőhere közepminőségű	62—64	"
Vörös lőhere gyengébb minőségű	50—60	"
Luczerna magyar elsőrendű	46—48	"
Luczerna magyar közepminőségű	42—45	"
Luczerna francia	65—70	"
Luczerna olasz	50—55	"
Muharmag	8.50—9.—	"
Baltaczin	13—14	"
Búkköny	8—9	"

Hedrich és Strass „Királyalom” üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. 1901. márcz 22-én.

Rozsliszt

Szám:	0	O/L.	I.	WR.	II.	II/B	III.
Ár: Kor.	24.30	23.50	22.70	22.20	21.—	18.75	16.—

Kőleszkása:

Szám	0	1	2	3	4
Ár: Kor.	25.—	24.—	23.—	22.—	20.50

Rizstakarmányszit Királyalmi dencze Takarmánydara

10.20 K.	10.60 K.	9.80 K.
Rozskorpa		
9.80		

Az Erzsébet Gözmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1901. márcz. 21-én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilónként, tojásulv tisztasulynak értve, száskostul, a budapesti vasúti vagy hajóállomáshoz szállítva:

Buzaliszt

Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7	7 1/2	
Ár K.:	15.20	24.20	23.20	22.20	21.20	20.20	19.20	18.20	17.40	5.40

Buzakorpa

3-as takarmányszit	finom	goromba	
korona	11.—	9.20	9.20

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áraitól.

A magyar gazdak vásárcsarnok ellátó szövetkezete üzleti jelentése. 1901. márcz. 20.

A folyó hét első felének üzletmenete általában veve esendő, lassú volt. A mérsékelt hozatalok leginkább borjú, bárány és tejtermékekre szorítottak, míg tojás és zöldség csak kisebb, a szükségletet alig fedő mennyiségben érkezett, minék folytán az árak sem szenvedtek jelentékeny változást.

Az érkezett és raktáron levő árak között leginkább bárány és tojás képezte a kereslet tárgyát szilárd árak mellett: tojás ladája 69—70 kor. (erdélyi ár)

bárány darabja 4.00—9.50 kor. minőség szerint. Borjú ellenben el volt hanyagolva: vidéki borjúhus 60—80 filléren is alig akadt vevőre.

A tejtermékekkel körösí vaj szilárd árak mellett simán helyezhető el, míg ellenben túró az utóbbi napokban egyáltalán nem kereslek.

Baromfiiban a kínálat alig elegendi ki a keresletet, minél fogva e cikknél igen jó árak vannak érvényben. A beérkezett csekély mennyiségű baromfi közül elkelt: vágott hizott liba kgja 1.20—1.36, pulyka 1.20—1.30, káppan drbja 1.60—2.40, tyúk 1.20—2.00, csirke 1.—1.40, idei elő rántani való csirke 1.20—1.40 korona drbja.

Az utóbbi napokban több kisebb tételben kili-burgonya is érkezett, de az áru csak másodosztályú lévén, 6—10 koronán is alig volt értékesíthető. Az újdonságok közül elkelt saláta 100 db 8—10 koronáért, retek 100 csomó 4—6 korona, spárga 5—9 korona kgja.

Beküldésre ajánlunk: bárányt, tojást, baromfit és idei zöldséget.

Hideghusvásár az Orczy-úti élelmi piacon. 1901. márczius hó 22-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 44 árus 164 drb sertést, 2 árus 7 drb süldőt, 2400 kg. friss húst, 600 kg füstölt húst, 800 kg szalonnát, 400 kg hájat, 400 kg kocsonyahúst.

Forgalom lanyha. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 96—104 fillér, 1 q 88—90 K., süldőhus 1 kg. 108—128 fillér, 1 q — K., füstölt sertéshus 1 kg. 104—128 fillér, 1 q — K., szalonna zsirnak 1 kg. 96—104 fillér, 1 q — K., füstölt szalonna 1 kg. 104—112 fillér, 1 q — K., háj 1 kg. 108—112 fillér, 1 q — K., disznósajt 1 kg. 112—120 fillér, 1 q — K., kocsonyahus 1 kg. 64—80 fillér, füstölt sonka 1 kg. 128—144 fillér, 1 q — K.

Hideghusvásár a Garay-teri élelmi piacon. 1901. márczius 22-én. (A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.) Felhozott Budapestről 49 árus 15 darab sertést, 0 árus — darab süldőt, 2500 kilogramm friss húst, 1200 kg. füstölt húst, 500 kg szalonnát, 200 kg hájat, — kg zsirt, — kg kolbaszt, — kg. hurkát, — kg. füstölt szalonnát, — kg. kocsonyahúst, — kg. disznósajt, — kg. (— drb) sonkát, — kg. tőpörtöt.

Vidékről és pedig a szokott helyekről 10 árus 127 drb sertést és 2 árus 72 drb süldőt. Összesen — darab sertést és — drb süldőt.

Forgalom élénk. Árak a következők: Friss sertéshus 1 kg. 92—96 fillér, 1 q 82—84 korona, süldőhus 1 kg. 112—120 fillér, 1 q 90—92 korona, füstölt sertéshus 1 kg. 128—136 fillér, 1 q 112—116 korona, szalonna zsirnak 1 kg. 100—104 fillér, 1 q — korona, füstölt szalonna 1 kg. 128—36 fillér, 1 q — korona, háj 1 kg. 108—112 fillér, 1 q — korona, disznósajt 1 kg. —120 fillér, 1 q — korona, kocsonyahus 1 kg. 60—64 fillér, 1 q — korona, füstölt sonka 1 kg. 136—140 fillér, 1 q — korona, kolbasz 1 kg. —, disznósajt 1 kg. —, hurka 1 drb —, tőpörtöt 1 kg. — fillér.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca). 1901. márczius 22-én. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 137 szekér róti széna, 26 szekér muhar, 29 szekér zsupszalma, 7 szekér alomszalma, — takarmányszalma, — szekér tengeriszár, 10 szekér egyéb takarmány (zabosbúkköny, sarju stb), 400 zsák szeeska.

A forgalom közepes.

Árak fillérekben q-ként a következők: réti széna 440—560, muhar 500—670, zsupszalma 300—360, alomszalma 260—300, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabosbúkköny 440—520, lőhere —, luczerna 520—520, köles —, sarju 520—520, szalmaszecska —. Összes kocsiszám 211. Összes súly 274300 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarumarhavásár. 1901. márcz. hó 21-én. A székesfővárosi közlegéből és muharvásár igazgatóságának jelentése.

Felhajtott: belföldi 852 db, eladott — db, galicziai — drb, eladott — drb, tiroli drb, eladott — drb, növendék előborjú 20 db, eladott — drb, élő bárány 289 db, eladott — drb, élő belföldi 10 drb, eladott — drb, galicziai — drb, eladott — drb, tiroli — drb, eladott — drb, bécsi élő — drb, eladott — drb, növendék borjú — drb, eladott — drb, élő bárány 1992 drb, eladott — drb, élő kecske 2 drb, eladott 2 drb.

A vásár lanyha befolyású volt, az árak változatlanok.

Árak a következők: Élő borjúk: belföldi — koronáig, kivételesen — koronáig dbonként, 56—76 — koronáig, kivételesen 80 — koronáig sulyra, galicziai —, kiv. — koronáig drbonként, — kor.ig. kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig kiv. — koronáig drbonként, — koronáig kiv. — koronáig sulyra, növendék borjú —, — koronáig kiv. — koronáig drbként, 36—43 koronáig, kiv. — koronáig sulyra. Élött borjú:

helföldi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, galicziai — koronáig kiv. — koronáig sulyra, tiroli — koronáig kiv. — koronáig drbonkint, bécsi — koronáig kiv. — koronáig sulyra, kecske — koronáig kiv. — koronáig koronáig páronkint, élő bárány 10—14— koronáig páronkint, élő bárány 6—12— koronáig párja.

Budapesti gazdasági és tenyészméhavásár. 1901. évi márczius hó 21-én. (A budapesti közpályaudvar és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott: 268 drb, ugymint: jármos ökör első minőségű 30 drb, közép 81 darab, alárendelt — darab. Fejőstehen: fehér — drb, tarka 99 darab, tenyészbika — drb, tarka tünd — drb, fehér — darab, jármosbivaly 5 drb, bonyhádi 53 darab, hízalmai való ökör — darab, úszó fehér — darab.

Jármosökökre és fejőstehenekre a kereslet gyenge.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör 780— K.ig, középmin. jármos ökör — K.ig pár-kint, alárendelt minőségű jármos ökör — K.ig páronkint, jármos bivaly 600— K. é. s. mm. — K.ig páronkint, jobb minőségű jármos ökör — K.ig é. s. mm. kint, tarka bekötött való ökör 550— K.ig é. s. mm. Fejőstehenekért és pedig: Fejőstörő magyar tehén — koronáig darabonkint, tarka kevert származású tehén 140—220 K.ig darabonkint, bonyhádi tehén 230—320 K.ig, kiv. — korona darabonkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1901. márczius 21-én. (A budapesti közpályaudvar és marhavásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott: 2898 drb nagy vágómarha, nevezetesen: 1557 darab magyar és tarka ökör, 819 darab magyar és tarka tehén, 260 drb szerbiai ökör, 2 drb szerbiai tehén, — drb boszniai ökör, — drb boszniai tehén, 172 drb bika és 88 drb bivaly.

Minőség szerint: 37 darab elsőrendű hizott, 110 drb középminőségű és 47 drb alárendelt min. bika, 378 drb elsőrendű hizott ökör, 1400 drb középminőségű ökör és 57 drb alárendelt minőségű ökör; 163 darab elsőrendű hizott tehén, 570 drb középminőségű tehén, 136 darab alárendelt minőségű tehén.

A vágómarha felhajtás 560 drbbal nagyobb volt, és konzervgyári czélokra is vettek mintegy 250 drbot, a vásár irányzata lanyha volt, az árak általában 2 koronával magasabbnak hanyatlottak.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 56—62—, kivételesen — K., hizott magyar ökör középminőségű 48—54—, kiv., —, alárendelt minőségű magyar ökör 42—48—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 40—62—, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középminőségű 40—62—, kiv., —, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 40—62—, kiv., —, szerbiai ökör jobb minőségű 48—54—, kiv. 58—, szerbiai ökör középminőségű 40—46—, kiv., —, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, kiv., —, szerbiai bika 42—62—, kiv., —, szerbiai bivaly 32—42—, kiv., 44—, magyar legelőmarha I. rendű —, kiv., —, II. rendű —, kiv., — koronáig métermázsánkint, élőszuliban.

Budapesti lovasár. Bpest, 1901. márcz. 21-én. (A budapesti vásárgazgatóság jelentése a „Köztelek” részére.)

Felhajtatott összesen 400 db. Eladatott 301 drb. Jobb minőségű lovakból (hátas) 8 db, eladatott 2 db, 310—320 K.ért, könnyebb kocsió (jukker stb.) 16 drb, eladatott — drb, — K.ért, nehezebb kocsió (hintós) 20 drb, eladatott 6 drb 300—400 K.ért, igás kocsió (nehéz nyugati faj) 60 drb, eladatott 45 darab 200—280 K.ért, ponny 3 drb, eladatott 1 drb 60— koronáért. — Középminőségű lovakból: nehezebb félék (fuváros stb.) 80 db, eladatott 55 db 60—180 K.ért, könnyebb félék (paraszti stb.) 140 drb, eladatott 130 darab 40—80 K.ért; alárendelt minőségű lovakból 73 drb, eladatott 62 drb 18—38 K.ért. — Bécsi vágóra vásároltatott 28 drb, az állatkert részére vásároltatott 1 drb, tulajdonjogra gyanús 16 lefoglaltatott — darab, ragályos betegségre gyanús 16 lefoglaltatott — darab, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — drb.

Kőbányai sertés vásár. 1901. évi márczius hó 22-én. (Első magyar sertésüzemelési részvénytársaság telefonjelentése a „Köztelek” részére.)

Az üzlet vontatott volt.

Heti átlag-árak: Magyar válogatott 320—380 kilogrammos nehéz 90—98 fillér, 280—300 kgrammos nehéz 92—94 fillér, óreg 300 kg, tul. 88—90 fillér, vidéki sertés könnyű — fill., szerb 85—90 fillér, román — fill., tiszta kgr. páronkint 45 kgr. cetsúlylevonás és 40/0 engedélyny szokásos. — **Eleségárak:** Tengeri (6) 11/25 korona, árpa (6) 13/30 korona Kőbányán átvéve. — **Helyi állomány:** márczius 15-én maradt 36533 darab. — **Felhajtás:** Belőldről 4492 darab, Szerbiából 1369 drb, Romániából — darab, egyéb államokból — darab, összesen 5831 drb. **Főösszeg:** 42364 drb. Állomány es felhajtás együtt — drb. — **Elhajtás:** budapesti fogyasztásra (I—X kerület) 807 drb, belőldre Budapest környékére 749 darab, Bécsbe — drb, osztrák tartományokba 321 drb, Ausztriába — drb, Német birodalomba — darab, egyéb országokba — darab, összesen 7313 drb. A szappangyárakban feldolgoztatott 0 darab, szállásokban elhullott — darab, wagnonból kirakott hulla 5 drb, hór-ökásnak találtatott 11 drb, összesen 16

darab. Maradt állomány 2535 darab. A reszvényzállásokban — darab van elhelyezve. Az egészségügyi és tranzitállásokban maradt márczius 15-én 40465 darab. — **Felhajtás:** Szerbiából 1369 drb, Romániából — drb, összesen — darab. — **Elhajtás:** 1318 darab, maradt állomány 2586 darab és pedig 2586 darab szerb és — drb román. Az egészségügyi szendelőn jan. 1-től máig 65 darab a fogyasztás alól kivonatott és technikai czélokra feldolgoztatott.

Ingtatlanok árverései (40,000 korona becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Márcz. 26.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	özy. Karos Bezsóné	233004
Márcz. 26.	Kisvárdai kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Ferenecz Emil	277037
Márcz. 27.	Szécsényi kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Pongrácz Abraham	77388
Márcz. 28.	Székellyhídi kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Kis Sándor	67023
Márcz. 29.	Kisvárdai kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Okolicsányi Menyhért	189735
Márcz. 29.	Székestehérvári kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	gr. Ziehy Miklós	56862
Márcz. 30.	Nagykanizsai kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Baranyay Odón	62834
Ápril 3.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Szűcs Janos	296208
Ápril 6.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Deutsch Alajos	405680
Ápril 9.	Verseczi kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Fürth Valentin Vilmos	171716
Ápril 9.	Ujpesti kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Zielinszky Ferencz	40350
Ápril 10.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	özy. Koller Jánosné	90464
Ápril 11.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Ernye Ferencz	49896
Ápril 13.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Tiller Henrikné	116533
Ápril 13.	Aranyosmaróti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Kaltenbach Gyuláné	285866
Ápril 15.	Szécsényi kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	özy. Bere Albertné	49112
Ápril 15.	Szegedi kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Jiraszek Nandor	419212
Ápril 16.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Fischer Janos	91038
Ápril 16.	Kolozsvári kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Horovitz Samuel	48000
Ápril 18.	Nyiregyházi kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Zatneczky Gyuláné	96000
Ápril 20.	B. gyarmati kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Madách Imre	56318
Ápril 25.	Kolozsvári kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Adler Samu	51000
Ápril 25.	Losonci kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Gellen Dezsó	57137
Ápril 27.	Bpesti I—III. k. kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Zupka Andrásné	62827
Ápril 29.	Nezsideri kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Patzolt Józsefné	59262
Május 2.	Budapesti kir. tsvzék	a tkvi ha-tóság	Székely Árpád	294589
Május 10.	Bpesti I—III. k. kir. jbróság	a tkvi ha-tóság	Schlesinger Ignác	346192

Szerkesztői üzenetek.

Dr. H. urnak. Cikkét csak a rovatvezető úr iránti figyelemből vettük fel, sem külföldi volta, sem tárgya nem ajánlotta volna; ezért esodálkounk folytonos sürgetéseim. Az ilyen közleményt csak tüleleknak használhatjuk.

Klinger Gyula urnak. Kérdésére a Szerk. üzenetekben már egyszer teletünk. Tessék figyelemmel kísérni.

Sz. N. urnak. Levélben csak igen kivételesen adunk választ. Kérdésére nem tudunk válaszolni, tessék hirdetés útján tudakozódni a burgonya beszerzési forrása iránt.

B. J. urnak Boczód. A hozzánk beküldött cikkek és kérdések mindig a szakrovatvezetőhöz kerülnek megbírálás, illetőleg válaszadás végett. Ha tehát az Ön által hozzánk intézett kérdésre megkapjuk a feleletet, ugy azt természetesen közölni fogjuk, addig is türelmet kérünk.

R. urnak Kis-Czell. Tessék velünk tüzetesen tudatni a vész leírását, jellegét, fejlődését és ez esetben adhatunk felvilágosítást.

Ifj. Cs. B. urnak Pu-Tenke. Az Ön által említtetek közül egyetlen egyet sem kell bepáczolni.

R. V. urnak, Isin-Boltján. A borsó vethető együtt a sárú tengerivel, zöldtakarmánynak, de ajánlatosabb külön vetni, mert a lekaszási idő nem esik egybe.

H. G. urnak Lajoshárom. A szobaforgó tünöt tessék elkövetni, ez a dolog legegyszerűbb megoldása. A puhok kösuját legajánlatosabb denaturálni, akkor a juhászok nem dezsulják többé.

M. L. urnak T-Harkány. Hozzánk intézett kérdésére nemokára hosszabb feleletet ad a „Köztelek” egy hasonló irányú cikks alakjában.

S. S. urnak Eötvös. Cikkének csak azon részét tudjuk közölni alkalmasnak, amely a cziroktermelési kísérletekről szól, mert az előző rész már sokszor megírt dolgokat tartalmaz.

S. urnak. A torina termesztése részletesen ismertetve van a „Köztelek” 1892. évfolyamának 71. számában.

M. K. urnak Budapest. A kameliák tul lettek öntözve, vagy léghuzatban allottak, azért hullanak le a leveleik és hajtásaik. Mithogy ezek szaporítása és gondozása növényházat és szakértői kezelést igényelnek, amül dilettáns meg nem adhat nekik, azért azt tanácsoljuk: tessék sürgösen valamelyik kereskedő-kertésznek átadni, ki esetkölj díjazás mellett elvállalja azok gondozását és ha lehet, megmenti őket, ami, tekintve, hogy a levelek már hullanak, — ez pedig a kameliák halálának biztos jele — már alig remélhető.

B. V. urnak R.-Almás. A szőlőnek már eddig is karót kellett volna tenni; mert egészen más fejlődést mutatott volna, mint azonban ezek nélkül. Ha most még egy évig karó nélkül kívánja őket hagyni, ugy nem teheti mást, mint hogy a hajtásokat összekötözeti akkor, mikor 60—70 cm. hosszúságot meghaladták és ekkor hegyüket lemetszli, megismételven ezt annyiszor, ahányszor erre szüksége mutatkozik.

G. K. urnak Kolosd. A baromfiak jelzésére gyűrűket szoktunk használni. Többféle szerkezetű gyűrű van, a legjobb — de egyuttal a legdrágább — az ugynevezett Clubring, mely alumíniumból van készítve, gyűrűalakú és zárt, vagyis akkor kell felhuzni a csirke lábára, ha az 3—4 hónapos, amidőn annak lábára ráhuzható, onnan többé le nem esik. 1—2 hét alatt a láb annyira megnő, hogy több a lábszárról le nem huzható. Van aztán oly jelzőgyűrű, amely a lábszárra ráerősíthető, ennek drbjá 8 fillér. Kapható Dreher Ignacznál, Budapest, Kossuth Lajos-utca. A lábgyűrűk részletes használatát ismertetli Hreblay „Tyúktenyésztés” című munkájában, mely 2 koronáért kapható a Baromfi-tenyésztőtelep igazgatóságánál Gödöllőben.

A. A. urnak Enging. Mi akár mint lap, akár mint szerkesztőség, csak elvi jelentőségű dolgokhoz szólhatunk hozzá, de nem léphetünk föl birocent ilyen elmergesedett peres ügyben s annak részleteivel nem foglalkozhatunk. A gazdasáztiet 6 havi felmondás illeti meg ezidőszent. Ha ennél rövidebb időre mondanak fel nek, a különbözeli időre összes javadalmának, tehát természetben élvezeti ellátásának egyenértékét is jogosítva van pénzben követelni. Hogy Önök méltánytalanság történt-e, hogy lakása csakugyan meg nem felelt-e, továbbá, hogy az Ön ellen felhozott panasz mennyiben felel meg a valóságnak, abba mi bele nem avatkozhatunk. E részben vegyen igénybe ügyvédi tanácsot.

Hozogasdák Nyelmebe!

Elismert kltünő hazai gyártmány!

1600 gőzcséplőkészlet üzemben!

CZIM:

ELSŐ MAGYAR

gazdasági gépgyár

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

BUDAPESTEN,

KÜLSŐ VÁCZI-UT 7. SZÁM.

Gőzcséplőkészletek

2 1/2, 3 1/2, 4, 4 1/2, 6, 8, 10, 12 lóerejűek.

Magánjárók

(uti mezdonyok.)

Kérjük minden szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító válaast.

Arjozavak kívánatra díjmentesen kldetők.

Répmag impregnálásának és preparálásának különféle módjai.

Miután már közel egy évtizeden át figyeltük meg az impregnálás hatását a répmagvakon, 6 éven át pedig a Németországban Ausztria és Magyarországon szabadalmazott impregnálási módszerünk nyomán nagyobb-szabású kísérleteket végeztünk, melyek évről-évre alkalmazott tökéletesítések folytán olyan fényes eredményeket nyújtottak, hogy ma már legnagyobb részben csakis impregnált répmagot keresnek nálunk, nagyon természetes, hogy konkurencziánk minden lehető javaslatokat hoz napvilágra, más preparálási módokat érdeklében, mert nem vagyunk hajlandók szabadalmazott eljárásunkat engedmény útján másokra ruházni, hanem magunknak tartjuk fenn annak kizárólagos alkalmazhatóságát.

Hogy impregnálás, vagy preparálással a répmagnak gyorsabb és erőteljesebb csirázása érhető el, továbbá, hogy a penészgombák, baktériák stb. a répmagkülsőburkolatán ezen műveletek által megsemmisíthetők, már konkurencziánk is belátta, ezt részben nyilvánosan be is ismeri. Most természetesen más javaslatokat tesz a répmag impregnálására, melyet közvetlenül a vetés előtt kell megcsejteni, látszólag, hogy a gazda pénzt takarítson meg, valójukban azonban csak arra szolgálnak a konkurenczia javaslatai, hogy a nem impregnált répmagjuk kelendőségét továbbra is fentartassák és a preparálás munkáját inkább a gazdának kívánják átengedni.

Az általán említésre kerülő különféle páczolási eljárások közül az egyeseket bővebben megvilágítjuk és a tisztelt gazdák ítélik meg azután, vajjon ezéjajknak mi a legmegfelelőbb, legegyszerűbb és a legolcsóbb.

1. A répmag preparálása hideg vízzel (Hollrung szerint.) A répmagot 4 órán át langyos vízbe tessük oly módon, hogy a víz a magot teljesen betakarja. A vizet azután leeresztjük, a magot keresztülfűtjük, 10—12 órán át leesepegtetjük és vékony rétegben száradni hagyjuk.

Ha van elég kád a langyos víz befogadására, melyet különben 4 órán át a langyos hőfokon meg is kell tartani, ha van azontul elegendő és jó padlás a hol a magot 10—12 órán át vékony rétegben szárítani lehessen, akkor ezen eljárás ellen nem lehetne kifogás. A gyakorlati gazda azonban kinek 10—20 métermázsára rug répmagszükséglete, nem tagadhatja, hogy ha nem állanak a kellő berendezésekkel ellátott gyári helyiségek rendelkezésére, ezen eljárást csupán az egyszerű gazdasági épületeiben végezni, olyan körülményes műtét volna, amelytől ugyancsak szívesen eláll mindenki.

Ha esős idő áll be, midőn a vízben páczolt répmag a vetéshez elő van készítve, akkor kárba vesz az egész munka, mert hiszen a páczolásnak közvetlen a vetés előtt kell megtörténnie. Ez esetben később újra kellene az egész manipulációt végezni és ugyan mely gazda ér rá a legsürgősebb vetési idő alatt, mikor minden perc drága, olyan manipulációkkal foglalkozni, a melyeket másfelől ingyen kaphat, illetve mások ingyen végeznek helyette? Ha pedig közvetlen a vetés után igen forró aszályos időjárás köszönt be, s esapadékok nincsenek, akkor véleményünk szerint a víztől feldagadt répmag vetése határozottan nem lehet előnyös a kikelés tekintetében.

2. Páczolási eljárás meleg vízzel (Jensen szerint.) Először is 6 óra hosszat langyos vízben hagyjuk a répmagot, a vizet azután leeresztjük és a magot ezen állapotban hagyjuk 12 órán át. Most a magot 55 C. fokú meleg vízbe mártjuk, úgy hogy 5—15 órán át marad a vízben, a mi néhány másodpercnyi szünettel 25—30-szor ismételtetik. Ezen eljárás-

hoz legalkalmasabb egy fűzfavessző kosarat használni.

Ha már az első eljárást is olyannak tekintjük, mely a gazdát a legszorgosabb vetési időszakban nagyon terheli, úgy a második eljárás még olyannyira körülményesebb, hogy hasonló szempontból ezt még inkább elfogadhatatlannak tartjuk.

3. Kénsavas magnéziummal való eljárás (Kühn szerint.)

100 rész vízben 5 rész kénsavas magnéziumot oldunk fel, a répmagot 30 percig ezen oldatban hagyjuk és vetés előtt fölületesen megszáritjuk.

A kénsavas magnézium beszerzése, az oldat összeállítás, 100 rész vízben 5 rész kénsavas magnézium, a mag bemártása illetve ezen oldatban fűrésztése, mihez még a mag vetés előtti szárítása járul, minden gazdának, akár nagyban, akár kis területen gazdálkodik, még nagyobb körülményességgel jár, mint az első két eljárás és a nagyban való gyakorlatra éppen oly hátrányos, mint az első két eljárás.

4. Karbolsav oldattal (Hellriegel szerint.)

A magot csirázóképességének veszélyeztetése nélkül, 10—20 órán át benne hagyhatjuk $\frac{1}{2}\%$ -os nyers karbolsav oldatban. 1 kiló karbolsav 2 hektoliter vízzel hígítva elegendő 30 kiló répmagra. Vetés előtt a magot szárítani kell.

Ha már karbolsav megszerzése és a keverék összeállítása magában véve sem kellemes dolog, úgy az eljárás is körülményes, ha meggondoljuk, hogy 30 kiló répmagnak 200 liter víz és karbolsav szükséges, hogy e fürdő létesíthető legyen és a magnak utólagos szárítása itt is szükséges. Ezen eljárás is igénybe veszi a gazda idejét és munkáját, a karbolsav pedig pénzt és mindezt megtakaríthatja, a mint be is fogjuk bizonyítani.

5. Szublimát oldattal (Wimmer szerint.)

Ezen eljárás gyakorlati alkalmazása egyáltalán ki van zárva, mert a szublimát a leg-erősebb mérgek egyike, és határozottan veszedelmes ilyen mérgezett magot nemcsak 15 órán át szárításra széttergetni, hanem kezelése közben is érintkezni vele. Veszedelmes pedig embernek és állatnak egyaránt. Különben is nehéz volna a gazdának szublimát oldatra szert tenni.

6. Réz-mészoldattal (Frank szerint.)

Ezen oldatot úgy állítjuk elő, hogy két rész rézgálicot 100 rész vízben feloldunk azután feloldott oldatban mésszel készített méstetjébe töltjük és ezeket jól összekeverjük. A magot 24 óráig e módon készített 2—4% oldatban hagyjuk, azután vízzel lemossuk és annyira megszáritjuk, a mennyire ez vetőgéppel történendő vetéshez szükséges.

A mag, különösen gabnafélék vízben oldott rézgálicszel való páczolása, nem új a gazda előtt és még a legkellemesebb páczolási mód; csak hogy ez esetben meg a marómész beszerzése, a mag lapátolása és eltevése 24 órán át igen körülményes és ott is szükséges a magnak utólagos megszáritása. Mindez nagyon kellemetlen a vetés idejében.

7. Konzentrált kénsavval (Hilner szerint.)

A magot nyers koncentrált kénsavval nedvesítjük meg és fél órán keverjük. 100 kiló répmaghoz 20 kiló kénsav szükséges. A kénsav fölőleg azután eltávolítatik. Később 2 óra hosszat méstetjével keverjük át a magot és végre több órán át vízben hagyjuk. Ilyen répmag könnyen és gyorsan szárad vetés előtt.

Azt állítjuk, hogy ezen eljárás a gyakorlatban kivétel nélkül. A laboratóriumban dolgozó urak talán elkészíthetnek néhány gramm vagy sőt kilogrammos süritett kénsavas fürdőt, ámde ki fog 100 kiló répmaghoz 20 kiló süritett kénsavat venni, eltekintve attól, hogy nagyobb magtömegeknek koncentrált kénsavval való kezelése veszedelmes dolog. A ki valójá-

ban ismeri a süritett kénsavat, az minden laikust, vagy gazdát beszéljen le arról, hogy ilyen veszélyes anyagokkal foglalkozzék és ne kívónja a gazdálkodó közönség, hogy a munkás koczára tegye ezen kezeléssel életét és egészségét.

A kénsavas fürdő után még szükséges egy lehűtés is, illetve egy további méstetjé és vízfürdő. Ezt a szárítás követi. Az egész leírás azt mutatja, hogy ezen eljárás a gyakorlatban soha sem fog alkalmazásra kerülni.

Mikép viszonylik már most eljárásunk a konkurrenczia javasolta és itt ismertetett 7 módszerhez? A csillagjegyű impregnált répmagvaink métermázsánként néhány forinttal többre kerülnek ugyan, de csak 10—13% víztartalommal bírnak és impregnálási módszerünk révén súlyuknak legalább 10% -át elveszítették; mert ledőrszőlődött róluk a répmag szemének külső értéktelen burokja. A külső burok ezen ledőrszőlődése és a normális répmagnál 3% -kal kisebb víztartalma, a csillagjegyű répmagnak értékét 13% -kal emeli, a nem impregnált répmaggal szemben.

Ámde manapság minden gazdának módjában áll, akár 1 kiló, akár 100 zsák a szükséglete, hogy a mi impregnált csillagjegyű répmagunkat, úgy a mint azt az elárusító helyről kapja, rögtön elvehesse, akár száraz, akár nedves az időjárás. Nem szükséges a magot fürdőkkel vagy efélékkel kezelni és ugyan hiszik-e azon urak, kik az itt ismertetett 7 verseny-páczolási módszert ajánlják, hogy ezen manipulációk nem kerülnek pénzbe? Az elfecsérelt munkaerő, a legsürgősebb tavaszi vetés idejében nem tökévesztése a gazdának? Hát a kádak, kénsavas magnézium, karbolsav, szublimát, rézgálic, süritett kénsav, nem kerülnek szintén pénzbe? Ezen anyagok illetve substanciák beszerzése és kezelése nemcsak körülményes, sőt részben veszedelmes is a gazdára nézve? És mindenek előtt, ha az ekként kezelt magot ismét megszáritjuk és megtisztítjuk, midőn az impregnált csillagjegyű répmagot szállítjuk, azt hiszik ama urak, hogy 100 kiló közönséges répmagból ismét 100 kiló impregnált répmag marad meg? Azt állítjuk, hogy 85 kiló csillagjegyű répmaggal, csirázás, kikelés s növények sűrű állása tekintetében, legalább is oly eredmény érhető el, mint 100 kiló olyan répmaggal, melyet az említett 7 versenyeljárás valamelyikével kezeltek, és ha az igen tisztelt gazda urak csak 5% -ba számítják munkájukat, az anyagok beszerzési költségeit és a páczolást még akkor is 20% -nyi értékkülönbséget mutatkozik a csillagjegyű impregnált répmagvaink javára.

Nagyon érdekelné bennünket, ha a tisztelt gazda urak közül igen számosan vennének a konkurrencziától közönséges, nem impregnált répmagot összehasonlítás céljából és az ismertetett páczoló eljárásokat gyakorlatban végeznék; csak akkor fogják teljesen méltányolhatni minő kényelmet nyújtunk a gazdának a csillagjegyű impregnált répmagvainkkal.

Talán nem szükséges e helyen még bővebben is hangsúlyoznunk, hogy eltekintve a minőségtől, a csirák száma és csirázási energia tekintetében, saját tenyésztési módszerünk folytán a csillagjegyű impregnált répmagvaink már önmagukban is lényeseen felülmúlják a nem impregnált répmagot.

Mauthner Ödön budapesti es. és királyi udvari magkereskedő ezég, csillagjegyű impregnált répmagvainkat eredeti áraink mellett szállítja.

Aschersleben, 1901. márczius havában.

Jaensch Gusztáv és Társa
magtenyésztők.

130 Mauthner-féle vörös Mamuth

128 Mauthner-féle oberndorfi

126 Mauthner-féle eckendorfi

Sárga henger

134 Mauthner-féle sárga olajbogyóalaku

132 Mauthner-féle fehér olajbogyóalaku

Francia takarmány-czukorrépa

AZ
OLY KITÜNÖEN BEVÁLT
IMPREGNÁLT
TAKARMÁNYRÉPA-MAG
EGYEDÜL
MAUTHNER ÖDÖN
CS. ÉS KIR. UDVARI MAGKERESKEDÉSÉBEN
KAPHATÓ
BUDAPESTEN
ROTTENBILLER UTCZA 33. ÉS ANDRÁSSY-UT 23.

Importált eredeti
angol kosok
kaphatók:
PICK OSWALD-nál
BUDAPEST,
VII., Kölső-Koröspati-ut 1. sz.

Gazdaközönség figyelmébe!

Legujabb és legjobb
szabad. „HYDRA“ vetőgéptölcsér
hajlékony aczéltömlőből, mely végét jelenti a vetőgéptölcséreknek eddig előfordult kellemetlenségeknél.
Szakértők véleménye szerint a legcélszerűbb és legtartósabb tölcser.
Hajlékony mint a gummi, ruganyosabb mint bármely más vetőgéptölcsér. Soha sem török vagy szakad és ellentáll minden elgörbülésnek. — A tömlő fala teljesen zárt levén, a vetőmag csakis a rendeltetési helyére juthat.
Ezen tölcserekkel felszerelt vetőgépek kaphatók: Nicholson gépgyár r.-t.-nél Budapest, VI., Kölső Váci-ut 5., Kühne E. ur gépgyárában Moson-Budapest. — Ezenkívül a tölcserék minden nagyobb műszaki üzletben beszerezhetők.
Nagybani eladás: Pforzheimi fémöntőgyár társ.
Magyarországi vezérképviselőjénél **FODOR ÖDÖN** műszaki irodájában
1399 Budapest, VII., Kertész-utca 41.
Leírások kíváncsra készséggel küldetnek.

Élelmi szerek értékesítését eszközlik az előírt % mellett.
Felvilágosítást és csomagolási utasítást ingyen nyújt tagok és nem tagoknak.
Azonnali készpénzelszámolás.

Magyar Gazdak
Vásárcsarnok Ellátó Szövetkezete
HATÓSÁGI KÖZVETÍTŐ
BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS KÖZPONTI VÁSÁRCSARNOKÁBAN.
Sürgőnyezim: Aurora-Budapest.

Értékesítésre elfogad:
Husneműket, füstölt húst, vadakat, szárnyasokat — élő és leölt állapotban, tojást, vajot, halat burgonyát, káposztát, zöldségféléket, gyümölcsöt stb.

Tölgymakk

nemkülönbön mindenféle erdőszeti fa cserje és gyümölcsmagot 3200 ajánl a
Magy. magpergető-gyár
Faragó Béla Zala-Egerszegen;
minden kiállításon kitéve, legutóbb
Párisban ezüst éremmel.
Árjegyzék bérmentve.

Fontos újítást képeznek az ekegyártás terén

Sack Rudolfnak magy. kir. szabadalmazott pormentesen elzárt, kenőt megtakarító kiváltható puskákkal ellátott, kopástól majdnem teljesen ment **eketaliga kerékgyalai.**
Ezen taligáknál betenként egyszerű kenés elégséges, mely alkalommal a kerekeket sohasem kell a tengelyről levenni.
Az egyes és többvasú közönséges Sack-ekék ily taligái 9 koronával, a mélyművelő (rajol) ekéké 12 koronával drágábbak a közönséges ekék taligáinál.
Ezen új taligákat, melyekről számos kitűnő bizonyítvány is áll már rendelkezésemre, ajánlom a t. gazdaközönségnek.
Propper Samu
Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

Fairbanks
Mérleg és gépgyár-részvénytársaság.
Városi iroda és raktár Budapest, **Andrássy-ut 14**

Eladó
tizenkét darab simmenthal-bonyhádi keresztelés két éves tenyésztésű. Post- és vasút-állomás Ókova-Károly, Uradalmi Intézőség, Károlyi-pusztán. 3004

Gőzművelés.
Nagyobb területek szántásá a gőzekével, ugyiszinte mélyrigólozásra jutányos áron ajánlunk egy vállalkozó. Szíves megkeresések Gőzművelés jel alatt a kiadóhivatalba keressék. 3215

Eladó
sorfák alkalmas vadgesztenye, papír díó, jegonyenyár s egyéb díszfa, továbbá több ezer akácsemete Magyarországon, Gönyü Győrmező. 3570

Jó karban lévő használt költő gépet keresek megvételre. Szilárd Ügyvéd, Budapest, IX., Ferenzy-körút 40. 3572

Zsákok.
Használt korpa, konkoly és másféle zsákokat a legmagasabb árban veszek. Adler H. zsákkereskedő Budapest, VII., Hársfa-utca 27. Közvetítő díjaztatnak 3144

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, Budapest, Üllői-ut 25. sz.

A legjobban ajánlható gyümölcs- és erdei faiskola
W. KLENERT, GRAZ
(Tulajdonos: Klenert Vilmos, ezelőtt Klenert és Geiger)
ajánl gyümölcsfákat minden nem és formában, nemes gyümölcsfákat, gyümölcsvadonozókat és boggyógyümölcsöket; fasorfákat, erdei fákat, tülleveleket és rózsákat; sövénynövényeket, spargaféléket stb.
Árjegyzékek kíváncsra ingyen.
Szétküldés Ausztriába Magyarországra és külföldre.

BECK és GERGELY
BUDAPEST,
V. ker., Váci-ut 12.

Benzinlocomobilok

Benzinmotorok

Gőzekék

Ruston Proctor Co.
CSÉPLŐGÉPEL.

Gazdák, Iparosok!!

Olcsó hajtóerő. Mechanikus képviselek keresetnek.

Oséplésre, ipartelepnek, malomok, villamosberendezések szivattyúk stb. Szembentámaszra legjobban ajánlhatók a
MAYER E. FIAI
60 év óta fennálló motorgépgyár malomépítészeti üzég
Szombathelyen, (Magyarország).
Saját gyárműve felülmúlhatlan benzin- és olajmotorok és motorok villametes gyújtóval. Teljes biztonság ill. és robbanás ellen. Bárhol csűrben, szíben felállítható. Könnyű kezelés. Sem fűtő, sem gépész nem szükségeltetik.
Elvállal: malomok berendezését. Saját gyárműve henger-szárú koptatók, dara- és darczsisztítók, kőles- és gyöngy-kása gépek, olajprések, kézi- és víznyomásra. Gazdasági gépek. Szíves megkeresése dímentes felvilágosítást ad.
Számos ismerő okirat.
Raktár: Budapest, V., Lipót-körút 18.

Előfizetési felhívás!

„HAZÁNK“

politikai napilap

f. évi április hó 1-től új előfizetési negyedet nyit meg.

A „Hazánk“ a magyar gazdák lapja. Párt-politikai lekötöttség nélkül képviseli a magyar faj és a magyar föld érdekét. Küzd az agrár-programm parlamenti érvényesüléséért. Védelmezi minden, a nemzeti termelésre támaszkodó becsületes és produktív munka jogát. Őrzi a vallás-erkölcsi alapokat.

A „Hazánk“ szerkesztősége ujjá szerveződött és megerősült. Ezzel együtt a lap terjedelme nőtt, tartalma gazdagodott úgy, hogy szaklapokon kívül minden más ujságot nélkülözhetővé tesz.

A „Hazánk“-ból tartalmas sajtóorganumot teremthet a gazdaközönség. Arról pedig, hogy a „Hazánk“ már most kielégíti-e az olvasóközönség igényeit, meggyőződhetik minden előfizető.

Előfizetők nélkül nem lendülhet fel semmiféle ujság, akármilyen szilárd erkölcsi létalapja legyen is. Mert az ujságcsinálás technikája pénzkérdés, a pénznek pedig az előfizetésekből kell befolynia.

Mert a „Hazánk“-nak háta mögött nem áll a kapitalizmus, mely bő anyagi eszközöket szolgáltatson céljaira, hanem csak a gazdák, a kik szerény előfizetésükkel támogatják.

Ha a „Hazánk“ erőforrásokhoz jut, olyan magas színvonalra emelhető, hogy minden gazdára nézve nélkülözhetetlenné válik.

Teremtsen magának a gazdaközönség egy valóban hatalmas sajtóorganumot s fizessen elő a „Hazánk“-ra.

A „HAZÁNK“ előfizetési ára:

Egész évre **28** korona

Fél évre **14** „

Negyed évre **7** „

A „HAZÁNK“ kiadóhivatala

BUDAPEST,

VIII., Szentkirályi-utca 28.

Eladó szőlővessző.

Nyirbátori immunis homoki szőlőtelepükről, 1901. évi tavaszán a következő fajtisza tökéletesen beérett és minden betegségtől ment sima és gyökeres szőlővessző kerül eladásra:

60.000	drb olasz rizling, sima	ezre	6	kor.
40.000	„ „ „ 1 éves gyök	„	20	„
12.000	„ sylváni zöld, sima	„	8	„
8.000	„ merlót	„	6	„
4.000	„ piros bakar	„	6	„
15.000	„ chasselas blanc	„	10	„
15.000	„ „ rouge	„	10	„
5.000	„ oportó	„	6	„
5.000	„ muscat Alexander sima	„	8	„
800	„ rosa mina di vacca	száza	5	„
800	„ muscat joszling	„	4	„

Ugyanitt nagymennyiségű

argenteuilli spárgagyökér

2 éves, ezre 30 korona.

Megrendelésnél az összeg 1/3-a előlegül küldendő, a maradvány utánvétellel szedetik be.

„BONI“

gyártelep és mezőgazdasági részvény-társaság.
NYIRBATOR.

3577

Külföldi
1907. Kébir nemzetközi vetőgépverseney első díj: **arany érem.**
Lévi nemzetközi vetőgépverseney első díj: **nagy tiszta arany érem.**
1898. Hódmezővásárhelyi vetőgépverseney első díj: **arany érem.**
Marosvásárhelyi vetőgépverseney első díj: **arany érem.**
1899. Szegedi kiállítás első díj: **legnagyobb elismerés.**

WEISER J. C. gazdasági gépgyára

NAGYKANIZSÁN.

Ajánlja:

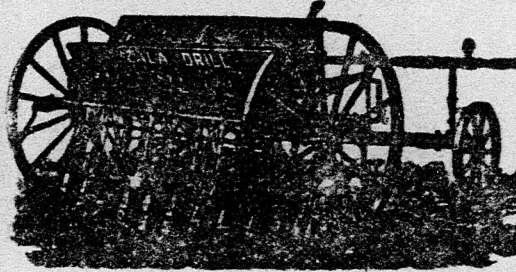
Magyarország

legjobb és

legjobb 7503

vetőgépet,

szabad kiváltható kapacitásokkal ellátott

sík és hegyes talajhoz egyaránt alkalmas

ZALA-DRILL

vetőgépet, továbbá szabad „Perfecta“ olcsó és igen jó, könnyű vetőgépet, legjobb munkesztő Saak-re dörzsi azólekélt, beronált, járgányalt, azóagyfőrt, restált és mindenféle gazdasági gépet.

„Planet Jr.“ rsz. kézi-toló répakapa és töltőgő, a 10 frt. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, V., Mária Valéria-utca 10. (Thonet udvar)

az Országos Magyar Gazdasági Egyesület

ugyis mint a

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége

erkölcsi támogatásával.

Alakult: 1900.

Biztosítéki alap:

Kormány hozzájárulása: 400,000 kor.

Alapítványok és fizetési részekben: 1,200,000 kor.

Összesen: 1,600,000 kor.

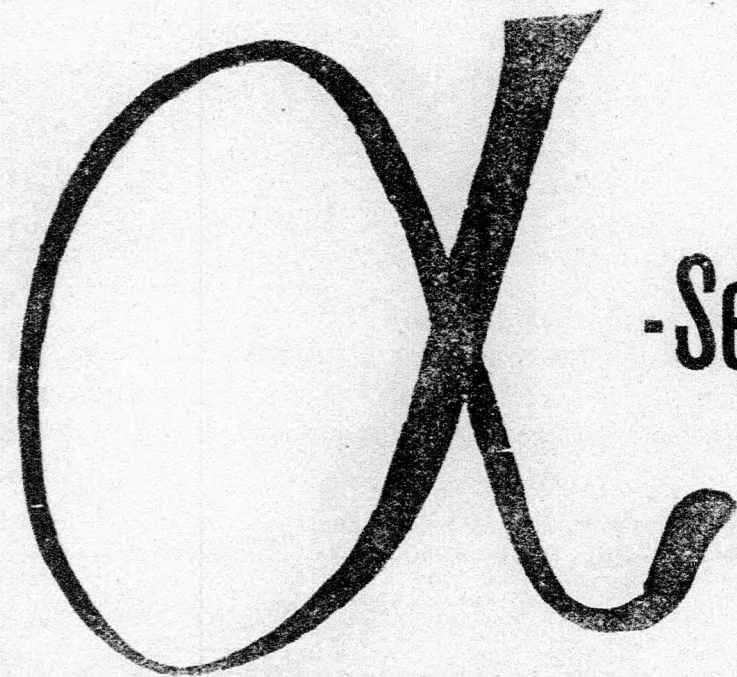
Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen.

Az üzlet eredményében biztosított tagok a díjarányában részülnek.

Biztosítási ajánlatokat elfogad közvetlenül a központ vagy a képviselők közvetítésével és felvilágosítással és nyomtatványokkal minden irányban készséggel szolgál

1898

az igazgatóság.

Mindennemű tejjelgazdasági eszközök
és gépet szállít, tejjelgazdasági telepeket
és tejszövetkezeteket rendez be és

-Separator Részvény-Társaság

ezelőtt **Pfanhauser A.**

Budapest, V., Báthory-utca 4. szám.

Ideg és bőr betegségeket

gyökeresen gyógyít számos évi kórházi működése
alatt nyert gazdag tapasztalatai alapján

med. univ.

Dr. FABINYI

v. kórházi orvos, specialista.

Meglepő eredmény gyengébbi állapotoknál

Rendelés 9-3-ig; este 6-8-ig.

BUDAPESTEN,

VII. ker., Erzsébet-körút 12. szám.

Levelekre díjtalanul válasz, kívánatra gyógyszerek.

Gazdáknak fontos!

Hreblay Emil
állattenyésztési m. k.
felügyelő

Gödöllő.

Munkái:

Baromfi hizlalás 1 kor.
50 fillér.
Baromfi tenyésztésre vonatkozó tudnivalók 1 kor.
Tyúk tenyésztés 2 korona.
Lúd- és kacsalenyésztés 2 korona.
Pulykatenyésztés 2 kor.
Baromfi és tojás értékesítő szövetkezetekről 1 korona 00 fillér.

Megrendelhető a szerzőnél, leg-
egyszerűbben a
pénz előleges be-
küldése mellett.

Egyszere megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

Egyszere megrendelve a 6 munka ára 8 kor.

500 db
homoktalajban nevelt 1-1,5
m ter magassággal bíró

erdei fenyő,
(pinus sylvestris)

kapitáló

Nyírbátorban

„Bóni gyártelep és mezőgaz-
dasági részvénytársaságnál

1-2-3 korona árban.

Birtokeladás

Somogyországban circa 1000
hold nemzeti birtok kastélyval
és kellő gazdasági épületek-
kel Somogyban posta, vasut-
és távírási állomással közel a
székhelyhez aratással együtt
is előnyös fizetési feltételek
mellett osztályozás miatt
eladó. Részletes felvilágosítást
nyerhető Steinitz Adolf úrnál
Kaposvárott és Szarvas Lajos
úrnál Belegben. 3552

KIAKAR

egyéves önkéntes

LENNI?

Mindenki ifjak, kik az előírt iskolákat nem végezték, elő-
készültségükre és foglalkozásukra való tekintettel nélküli meg-
szerezhetik az **egyéves önkéntesi jogot.** 3188

A ki már sor alatt állott, elkészett. **Születési év köztendő.**

Prospektust ingyen és bérmentve küld:

LICHTBLAU ALBERT

a katonai előkészítő tanf. igazgatója, Debreczenben.

Tanbizottság: eddigi **DRAUGENTZ JÁNOS** ny. magy.
kir. honvédelezes és **MAYER ADOLF** ny. csász. és kir.
6nag. — **Földügyet:** a min. vállas- és közoktatásügyi m.
kir. minisztérium megbízásából a tank. kir. főigazgató.

442. szám 1901.

Földhaszonbérbeadási hirdetés.

A m. kir. közalapítványi uradalom 1901. évi október 1-től a Temesvármegyében fekvő következő birtokait adja haszonbérbe, és pedig:

- 1) a **Temes-Doboz község** határábani 863⁹²⁷/₁₆₀₀ kat. holdat házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett 12 évi időtartamra,
- 2) az **Unip és Ujlak községek** határábani 851⁸¹⁴/₁₆₀₀ kat. holdat házilagos gazdálkodás és egy bérlőlak építésének kötelezettsége mellett 12 évi időtartamra,
- 3) a **Zsebely község** határábani 493⁸⁴⁴/₁₆₀₀ kat. holdat házilagos gazdálkodás kötelezettsége mellett és időközbeni felmondhatási jognak fentartásával 6 évi időtartamra,
- 4) a **Keped község** határábani 469⁹⁶²/₁₆₀₀ kat. holdat legeltetési haszonélvezetre 6 évi időtartamra; és
- 5) **Liebling község** határábani 979¹²⁹⁰/₁₆₀₀ kat. holdat négyes nyomás melletti szabad gazdálkodásra és időközbeni felmondhatási jognak fentartásával 6 évi időtartamra.

A haszonbérbeadások zárt ajánlatu versenytárgyalással egybekötött nyilvános szóbeli árveréseken fognak eszközöltetni, és pedig

1901. évi május hó 15-én délelőtt 10 órakor

a Buziás fürdőhelyen székelő közalap. ker. főtisztviség hivatalos helyiségében.

Ezen határnapokra bérelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy 1 koronás bélyeggel ellátott és kellő bánatpénzzel felszerelt írásos zárt ajánlataikat, melyekben a holdankénti megajánlott évi haszonbér összege számokkal és betűkkel kiírandó és kijelentendő, hogy ajánlattevő a bérbeadási feltételeket ismeri s azoknak magát aláveti, — bértárgyanként külön borítékozva a fenti határidők előtt alólírott főtisztviséghez nyújtásuk be a kitűzött határnap előtti napig, míg a határnapon azok az árverési bizottságnak adandók át, a borítékra feljegyezvén, hogy az ajánlat, mely bértárgyra vonatkozik.

Bánatpénzül a bérelni szándékoló birtoktest minden holdja után kettő (2) korona csatolandó az írásos ajánlatokhoz vagy teendő le a szóbeli ajánlat megtétele előtt készpénzben vagy az állam által óvadékképpesen nyilvánított értékpapírokban.

Oly egyének, kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyszintén, a kik az uradalommal szemben hátralékos tartoztatban vannak vagy bármilyen czímen perben állanak, az árverésből ki vannak zárva.

Elkészve érkezett vagy utóajánlatok, valamint kellően ki nem állított vagy fel nem szerelték figyelembe vételét nem fognak. Az ajánlattevők közti szabad választási jog uradalomnak fenntartatik.

A részletes haszonbéri feltételek alólírott főtisztviségnél valamint az 1 alatti a zsidovini, a 4 alattiakra a nagyköveresi-, a 2 és 5 alattiakra a törökszákosai és a 3 alattiakra a csákovai közalap. uradalmi ispánságoknál a szokásos hivatalos órák alatt betekinthetők vagy érdeklődők költségeire lemásolhatók.

Buziáson, 1901. évi márczius hó 15-én.

M. kir. közalap. gazd. ker. főtisztviség.

Bóni gyártelep

és mezőgazdasági részvénytársaság
 elnök Mandel Eduárd és Társai
 NYIRBÁTORBAN

ajánlja előnyösen ismert, szabadalmazott

2 tengelyű „Bóni“ eketaligáit.

Magrendelhetők: Nyirbátorban fenti üzögnél, BUDA-PESTEN KANNES HELLER üzögnél, valamint a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél.“

Más rendszerű eketaligák jutányos áron átalkathatnak.

Más rendszerű eketaligák jutányos áron átalkathatnak.

Gróf Zselénski Róbert salánki uradalma.
 A salánki uradalom nyír vasvári gazdasága részére önként szállított 14 db szab. állítható „Bóni“ eketaliga rendkívül egyszerű, tartós szerkezete és pillanat alatt összehajtható állíthatósága folytán kitűnően bevált.
 Szíveskedjenek encensési gazdaságunk részére is további 18 db állítható „Bóni“ taligát kiszolgáltatni.
 Encensés 1900. febr. hó 8-án.
 Kiváló tisztelettel
Nagy József
 urad. intéző.

Gróf Károlyi Tibor uradalma.
 Miu áron szab. kéttengelyű „Bóni“ eketaligájak önzózerű szerkezetéről és tartósságáról hosszabb használat után meggyőződtem, krom az uradalmi gazdaságok által a napokban beküldendő 50 db sack fele eketaligát a legközelebbi idő alatt szab. „Bóni“ eketaligává átalkathatni.
 Nyirbátor, 1900. jan. hó 24-én.
 Tisztelettel
Mikolaj Lajos
 urad. tisztartó.

Erdei csemeték.

700 ezer db erdei fenyő (Pinus sylvestris), 300 ezer db fekete fenyő (Pinus austriaca) 2 éves erős csemeték 3 korona ezrenként; 50 ezer db kőrifia (Fraxinus excelsa) átiskolázott 3 éves csemeték 4 korona ezrenként, csomagolva, Zám — vagy Soborsin — vasúti állomásra szállítva. — Kaphatók:

Liechtenstein herczeg iltyói uradalma intézőségénél
 Iltyón, (Aradm.) 3573

HIRDETMEY.

Draskovich Iván Gróf ömeltósága baranya-sellyei uradalma Erzsébet pusztai tiszta magyar fajta törzsgulya tenyésztéséből

4 db 3 éves és 14 db 2 éves tenyészbika eladó.

Ezen bikák a múlt évi pécsi tenyészállatvásáron díszokmányt, az e hó 10—11-én Budapesten tartott tenyészállatvásáron az 1-ső és II-ik bika díjat nyerték. Az eladást

MÁTTYUS SAMU uradalmi gazdatiszt eszközi
 Erzsébet-pusztán
 u. p. Baranya-Sellye. Sürgöny: Sztára-Zahita pályaudvarra, a mi egyszersmind vasutállomás is.

Mikrosol

a legjobb és leghathatósabb szer

fagomba, falmálás, nyálka és penészgomba valamint ezek okozta nedvesség és dohos levegő ellen.

Szagtalan, nem maró, nem fest.

Uradalmak, gazdaságok, földbirtokosok, szeszgyárak körében a legjobban bevált. — Kitűnő bizonylatok. — Egyedüli gyárosai:

Festékgyárak:

Lutz Ede és Társa, Pozsony.

Haszonbéri hirdetemény.

Gróf Berechtold Lipót ő méltósága Sopronmegyében Peresznye és Horvát-Zsidány község határáiban fekvő három gazdaságból mindössze circa 1200 kat. hold szántóföld, esetleg kastélyal és vadászattal álló birtoka folyó évi szeptember 1-től egymásután következé

12, esetleg 15 évre haszonbérbe adatik.

Bérelni szándékozók felhívatnak, hogy zárt ajánlataikat a félelvi bérösszegnek megfelelő közzépny vagy óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban mellékelve

f. évi április hó 15-én déli 12 óráig

a peresznyei uradalom intézőségének, Peresznye, Sopronmegye nyújták be. Később benyújtott ajánlatok figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatban világosan megjegyzendő, hogy ajánlattevő a bérleti szerződés feltételeit ismeri. A bérleti feltételek a peresznyei uradalmi irodában megtekinthetők.

A beérkezett zárt ajánlatok április 16-án fognak felbontatni s a legjobb ajánlattevővel a szerződés megkötetni; kijelentvén, hogy a szerződés csakis a tulajdonos jóváhagyása esetén tekinthető érvényesnek.

3473

Lásd a „KÖZTELEK“ 8. számában megfelelő hirdetésem.

Michl István

immunis homok és ojtványtelepei közp. kezeléségénél

TATA-TÓVÁROSON ELADÓ:

őszi vermelésű amerikai—európai,

1 millió **2** éves gyökeres és 3 millió sima vessző valamint korlátolt mennyiségű fásajtvány.

Ez idő szerint **820** faj mivelés alatt.

A telep Bécs, Budapest, Prága, Szeged és Párisban elsőrendű érmekekkel lett kitüntetve. 5443

Több száz elismerő levél tanuskodik pontos, lelkiismeretes kiszolgálásról.

AJÁNLOK:

Lucernát, lóherét, répmagot, fűmagvakat
 minden célra és minden egyéb

Vetőmagot
 a legjutányosabb áron és szavatolt jó minőségben.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, közzépnyfizetés mellett vásárolók lóherét, lucernát és egyéb magvakat és kórek min-tázott szíves ajánlatokat.

GÉPOLAJAT,
 a. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű asztalaitott repceolajat, stb. dísznózsirt, szalonnát és szalonnáról lerázott sót.

Fertőtlenítő szereket,
 a. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zölgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsöt csudasót stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,
 Zsákokat, takaró- és szekérponyvákat, kártyafestékeket, fedőlakot,

MŰTRÁGYÁT
 Glasz szaponáriát tiszta vastag gyökerekből őrdíve.

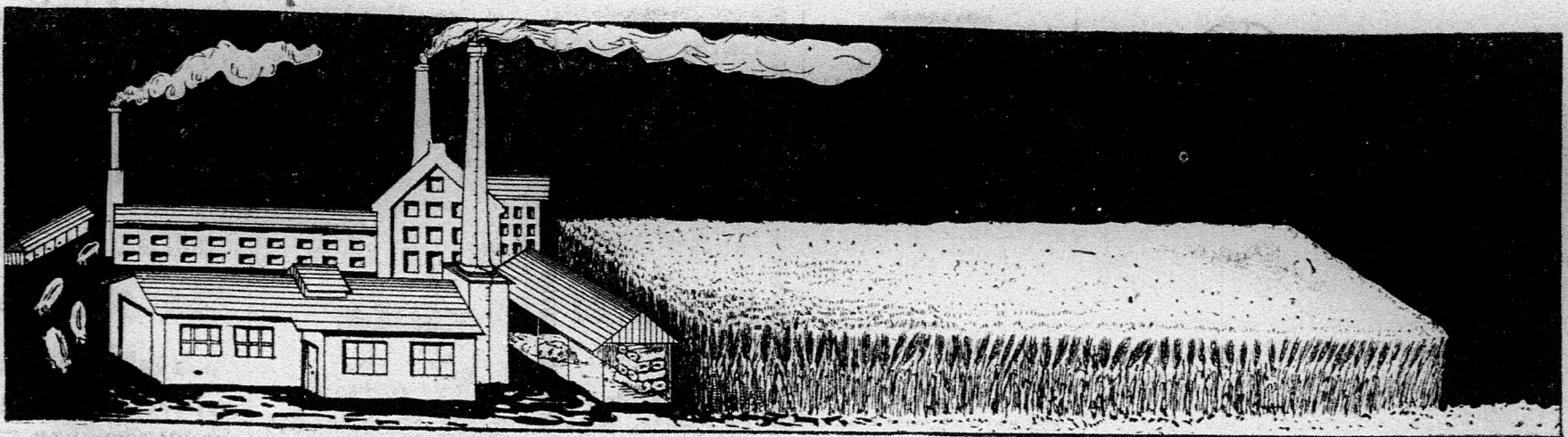
KRAMER LIPÓT, BUDAPESTEN, V. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Sürgönczim: „CERES“ Budapest. Telefon.

Arjogysékek és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálunk.

Dus terméstebbletek
létrehozatalára

továbbá

gyengén áttelelt őszi vetések
feljavítására
gyors, olcsó és biztos hatással

ajánljuk a tavaszi trágyázási idény alkalmából

főleg takarmányvetések, burgonya, répa és tengeri alá

száritott kóbányai hizottsertés-trágyánkat,
mely hámulatos gyors és biztos hatása által feltűnő elterjedésre tett szert.

Csak előjegyzések sorrendjében szállíthatunk, miért is megrendelések tavaszi szállításra mielőbb beküldendők!

BUDAPEST-KÓBÁNYAI TRÁGYASZÁRÍTÓ-GYÁR

Bosányi, Schietrumpf és Társa
Budapest, V., Bálvány-utca 2.

Mindennemű tornaszereket

és legjobb minőségű

gazdasági kötélneműeket,

ajánl a

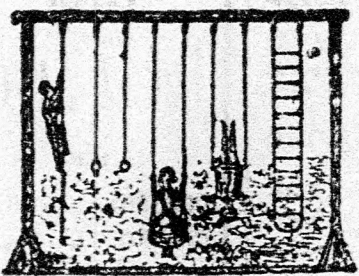
BLEIER és WEISZ,

kötélgyári cég Budapest.

Raktár és iroda: KÁROLY-KÖRUT 7. SZÁM.

Gyártelep: Hajtsár-ut 7307. sz.

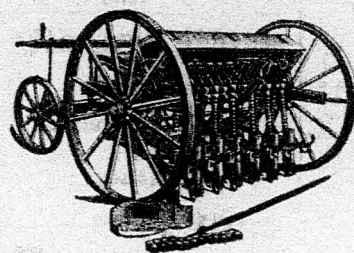
Ajánlásra méltó tárgyak: torna-eszközök, Cocos futószőnyegek, lábtörlők, ruhaszárító kötelek,

halhálók,

készítések stb. továbbá gazdasági cikkek u. m.: istráng, kötőfék, rudaló gabonaszákok, vízhatlan ponyvák, itató és tüzi vedrek, kender-tömlők, hevederek, kender-kőcz stb. a legjutányosabb eredeti gyári árban

Videki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Képes árjegyzék kívánatra bérmentesen küldetük.

A VETŐGÉP

legjobb

a MAYFARTH & Co. újonnan szerkesztett

"AGRICOLA"

(merülő kerekos rendszer)

mindenféle mag és különböző vetőmennyiség részére, a kerekok kicserélése nélkül, hegyes és lapályos vidékre. Könnyű járás, legnagyobb tartósság, igen olcsó ár.

Arató-gépek.

fű-, here- és gabona részére.

Széna-forgatók Széna-gyűjtők

lóerőre.

Széna- és szalmaprések kézi erőre, kukoriczamorzsolók cséplőgépek, járgányok, tisztító-malmok, trierok, ekék, hengerek, boronákat gyártanak és szállítanak mint különlegességeket, jóállás mellett, a legújabb, legkiválóbb és legjobb szerkezettel.

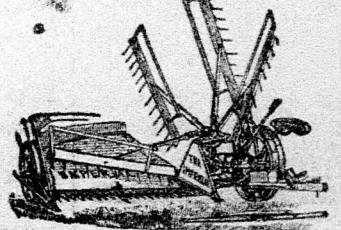
MAYFARTH PH. és Társa.

cs. kir. kizárólagosan szabad. gazdasági gépek gyára,

Alapítva 1871. WIEN, III. Taborstrasse 71. 750munkás.

Kitüntetve 450 arany-, ezüst- és bronzéremmel.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. — Képviseletük és viszontelárúsítók felvételnek.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban

Budapest, XI., Üllői-út 25. szám Köztelek.

Legelő haszonbérlet.

Öcsöd község határában a f. évre
360 hold

jó marhalegelő bérbeadandó.

Közelebbi értesítés kapható

3592

Báró Harkányi gazdasági irodájában

Budapest, VI., Andrássy-út 4. szám.

Török Jakab

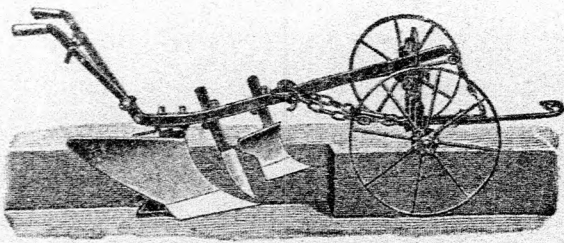
czirokkiviteli cég Aradon

czirokszakált kíván venni

és mintázott ajánlatot kér.

Azon cziroktermelő urak, akik az ideai czirokvetésüket előre eladni óhajtják, kéretnek hozzám fordulni, hogy bővebben tudósítsam.

3586

Egyetemes és mélyművelő-ekék

acél gerendelyvel, állítható szarvakal, pánczellemezekkel, aczéltövényekesttel.

Többvasu ekék, Finom-, szántó-, csukló- és rét-boronák,

Háromtagu- és egytagu hengerek,

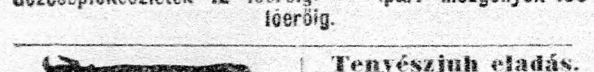
Szab. egyetemes-sorvetőgépek,

Umrath és Társa Budapest,

V., Váci-körút 60. szám.

Gőzseplőkészíték 12 lóerőig. — Ipari mozcsonyok 100 lóerőig.

Gőzseplőkészíték 12 lóerőig. — Ipari mozcsonyok 100 lóerőig.

Tenyészhaj eladás.

A 10móltó-ágú herceg Esterházy sopronmegyei ostromfőkapitányi gazdaságának juhászati állományából mintegy 400 darab számfelölti különböző koru s ivaru juh (bárán, anya, kos, ür) eladást fog. A törzs gróf Hunyady-féle merino Szablics-féle rambouillet-kosokkal keverésű. Bővebb felvilágosítással az alulírott hivatal szívesen szolgál. Herceg Esterházy Jéka kertületi tisztartósága. 3017

Nagyemlékű báró Landorf-féle erdőhivatalnál Bistritz em. Hóste n. Morvaország elad 10 drb 1900-iki amerikai óriás bronz pulykát darabonként 8 korona, továbbá

Költő tojások

garantírozott tiszta faj amerikai óriási bronz pulykát 1 darabja 60 fillér, közönséges pulyka tojás 20 fillér; pekang kacsra, arany hemburgi tyúk és világos bruhma tojás 40 fillér; ronc-kacsra, csültyáku dorking és piumouth rocks tojás 15 fillér, holland, fagolyzintű itáliai tyúk tojás 25 fillér darabja. Megrendelések német nyelven kéremek. 3037

Mangalica kanok

kaphatók Kiszénről hora-ott apátságok után neve ve az Orkényi uradalomban Pestmegye. Eladó 40 darabegy éves vau átlagsúly 75 kilogram. darabonként. 3036

Olesó.

Pajtásza plymuth roks, világos Brama, Wyandotte, fajkacskók; plymuth roks, fekete langshan költetése alkalmas tyúktojások eladók. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld Miklóssy Lujza, Nagy-Kanisán 3035

VEGYESEK.

Vetőmagburgonya märkische Zwiebel, Magnum bonum, Odine, Hannibal eladó. L. Keisler Gusztáv, Biesko. 3036

Tavaszi vetésre

ajánlok: elsőrendű, számos, legutóbb a párisi világkiállításán kinttett, valódi Hanna-árpát. Minta ingyen és bérmentve Kubicsek Ferenc földirtokos, Czellochovitz, (Hannavidék) 3195 Morvaország.

Eladó telivér intháli bikák.

Három darab 17 hónapos szépen fejlett tisztavérid intháli bika eladó újabb Szentiványi Farkas Jobbágyi gazdaságában Nógrádmegye, u. p. Apez. 3029

Lovag Biedermann

Rozsá ur hobbi gazdaságában 1-2 éves kiállításokon első díjjal kinttett Hampshiredown-kosok eladotnak. Bővebb felvilágosítással szóló Szóó Lajos intéző Hóbol, u. p. Szigetvár. 3025

Birtokba

6hajt bonósülmi gazdag háziból való 12. 20 éves fiatalember, ki előző gazdaságban alkalmazva volt. Szíves ajánlatokat J. G. 3206. alatt Hasenstein és Vogler Budapest, Dorottya-u. 9. I. em. továbbít. 3027

Járóbuza vetőmag

1 a d ó. Övegy gróf Pajacsevich Arthurné mező-őri uradalmában. Viszonyaink köztül több évi összehasonlító kísérlet szerint, az őszi búzát jóval felülmúlja, megdélésnek, rozsdának sokkal ellenállóbb az őszié, szem ragyogó és elakra elég kúlszárított az őszié, mult évben 456 kilogramm termelt többet kath. holdanként, mint az őszi buza. Virágosbogyó — Kolozvár-Brassó vonalon — állomásra szállítva csak nélkül 16 korona. Kiváratra új zsák önköltségen számít tik. Megrendelést azonnal elintézi az uradalmi tisztviselő Mező-ör, u. p. Kolozs, Kolozs megye. 3009

A baranya-

szent-lőrinczi uradalomban a vasúthoz szállítva eladó tiszta fajú, Prof. Märker-féle vetőmagburgonya. Ára mim. kint 4 korona, réher köles ára mim. kint 12 kor. Megrendelések az Uradalmi Számterő-sághoz intézendők, Baranya-Szent-Lőrinczre. 3030

Erdei csemeték,

szép, erős, luczfenyő és feketefenyő, 1000 drb 2 éves 6 kor., 3 éves 8 kor., 10,000 drb 50 kor. és 70 kor. Tölgy és kőris 1000 drb 1 éves 8 kor., 2 éves 10 kor., 10,000 drb 70 kor. és 3350 80 kor.

Pecz Armin

felsoklatulajdonos Bpest, VIII., Kálvária-tér 8

Gazdák figyelmébe ajánlom

kitűnőnek bizonyult új rendszerű, szabaddalmazott rostáimat,

heremagvak arankamentesítéséhez és osztályozásához, valamint minden szemes termény súly és nagyság szerinti szétválasztásához. Rostáim a legmesszebbmenő követelményeknek megfelelnek.

Kitüntette az O. M. G. E. által 1898. évi Szolnokon rendezett tisztító-gépversenynen I-ső díjjal, állami aranyéremmel, azonkívül több díjesítő oklevél és éremmel.

Érdeklődőknek részletes ismertetést és árjegyzéket bérmentve küldök

Behán Sámuel

rosta-készítő B.-Szarvason.

Léda fagyapottalicska

létra redőny zászlorud és rozszakarót jutányosan ajánl Neumann és Mannheim fagyapott, BUDAPEST, VIII., Örményblyg-utca 32-40. Telefoa 50-15. 3019

1-es eszeplőgép, 1-es lokomobil

együtt, majdnem új, eladó. Ruzs János, Budapest, VIII., József körút 21a. 3055

Here répa fűmagvak

s az erfurti kert magvak lenitányosabban vásárolhatók

Radwaner és Rónainál

BUDAPEST, V., Nádor-u. 8.

I. C. Schmidt erfurti magtermelő magyarországi főraktárában.

Alulírott

gazdaságban rétek és legelők feljavítására kiválóan alkalmas vérfűjű csabimrag (poterium sanguisorba) kapható, mely közt sok balczicimrag is van, métermázsánként 10 koronáért. Ugyanott vetési csabimragra igen szép Bregzomú, piros köles is kapható métermázsánként 14 koronáért. Árak vevő szakjában Tamási-Miklósvár állomásra szállítva értendők. Mintával szívesen szolgálunk. Hirsch és Löwensohn Megyes-pusztá, u. p. Tolna-Tamási. 3036

Magyar kínés

eredeti burgonya kapható 14-től 15-ig. Anellé József plébánosnál, Csallóka; Sasvár, Nyitra megye, ára métermázsánként 12 korona ab itt legközelebbi vasuti állomás. Itt kaphatók a gyógy- és műszaki évelő növények palántái, különböző Agri-féle harsos mentha nemestett növényből. Az ára 50 korona ezer darabért (per 100 darab 10 kor.) ab itt. 3038

Mindennemű Zsákok és Ponyvák

kitűnő minőségben, a legolcsóbb gyári áron kaphatók, a FISCHER-féle zsák- és ponyva gyárban, Budapest, Nagykorona-utca 18. sz. Minták kívánatra ingyen bérmentve küldetnek. Alapítástól 1882.

Hozzánk érkezeti számtalan kérdésre ez uton van szerencsénk t. vevőinket értesíteni, hogy még van eladó: 60000 drb magasdereku

almafa

1 drb. 10-20 fillér úgyszinte körte, cseresznye, barack, szilva stb. díszfák és cserjék, róza és földieper stb. Fenyűfák 70 kitűnő fajban, darabonként 24 fillérről feljebb.

Köpes árjegyzéket kívánatra küld: Faiskola Kezelőség Csendlak, posta: Vas-Ferencfalva, 31.

Birtokbérlet!!

990 magyar hold szántóföld egy tagban, búzatermelő talaj, 120 rét, 200 hold legelő, szép fekvésű termékeny vidéken, közel vasúthoz és városához, lakház és elegendő gazdasági épületekkel kellően ellátva, minden jó karban lévő, 10,000 forint bérlet adóval kiadó. Közelebbi Österreicher Beroatnál, Nagy-Kanisán. 3021/b

Birtok eladó

Esztergom megyében Dunamellék ármentes, a budapest-bécsi vonalon: 832 hold és pedig 610 hold szántóföld, 50 hold szőlőmirtagazdaság, szép belsőség, kényelmes kastély. Felvilágosítást ad közvetlen vevőknek:

RAINER ügyvédi irodája, Bpest, Várház-körút 9. 3020

3 drb Marhamérleg

1500 klg. hordképességű erős vaskorlással 2 1/2 méter hosszú, 1 1/2 m. széles

4 drb Hidmérleg

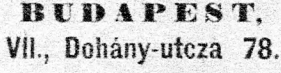
3000 kg. horderejű százados, toló súlyyal 4 méter hosszú, 2 méter széles.

Becserélek

öcska marhamázsákat új marhamérlegekre. Minden mérleg törvényesen hitelesítve öt évi jókarban tartás mellett.

DÉNES MANÓ

mérlegműszerész BUDAPEST, VII., Dohány-utca 78.

Gazdák figyelmébe!

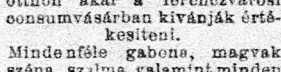
Utólagos díjazás mellett kővettek minden előleg nélkül nagyon olcsó és magas összegű Jelzőlogtörlesztéses kölesönöket.

valamint előnyös előleget szerzek függő termékre és raktáron lévő gabonára. Sovány és kővér sertéseket- valamint egyéb jószág eladását is elvállalom, akár otthon akár a ferencvárosi osonmvasútban kívánják értékesíteni.

Mindenféle gabona, magvak széna, szalma, valamint minden egyéb gazdasági terményeket is legjobban értékesítek. Közvetítok birtokok vételét és eladását, valamint bérleteket is. Olcsó szállomával és zsírral egész éven át szolgálhatok.

Bauer B. Gyula

Budapestben, VIII., Kerepesi-ut 73. szám. Minden felvilágosítás díjtalanul adatik.

SZÉNAPRÉSEKET

szénának, szalmának, lenyapott, fagyapott és bőrkő-gyepítőzsegek

csomagolására

legkintőbb szerkezetben gyártanak PH. MAYFARTH & Co. Bécs 2 I.

mezőgazdasági és gyűmölcsészeti gépek gyára. Árjegyzékek ingyen.

Az utolsó években oly kedvelté vált

Vauriac-

takarmány- és répamagot szállítom

eredeti importált jó minőségben = 32 1/2 koronával 50 kilónként.

Haldek

magnykereskedése József főherceg öcs. és kir. fensége udvari szállítója BUDAPEST, Károly-körút 9.

Páris: Grand Prix. Vetőmagvak

kaphatók alábbi árak postautalványon való előzetes beküldésével szemben (zsákok ára készpénz előlegképezedtik be)

Gróf Teleki Arvéd

ur drassói uradalomban, u. p., t. és v. áll.: Koncza, ab ott mig készleten 50 kilós zsákonként:

Lóheromag 80, 74, 68 K. Oberndorfi és óvári répa 48 K. Székely tengeri, Iobab 10 K. Prairie királyné tengeri 8 K. Székely kínés korai burgonya 3 K.

Kaphatók még: sorfák és csemeték.

Sopronmegyében 200 holdas birtokom bérbe- adom. Csik József Bonyhád. 3479

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET és GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legalkalmasabb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42-50. **BUDAPEST-KELENFÖLD** a vasútiállomásnál szembe.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasúton és villamos vasúton.

Kalmár Vilmos

Budapest,

VI. kerület, Teréz-körút 3. szám.

a csehországi Thomas-művek magyarországi vezér-
képviselője ajánl:

Thomasfoszfátlisztet (Thomassalak), ● ●
„Martellin” dohánytrágyát, Kainitot.

— A műtrágyák beltartalmáért szavatolok. —

Legujabb szerkezetű kitűnő trágyaszóró gépek
a legolcsóbb áron. 40

— Pontos és lelkiismeretes kiszolgálás. —

AVENARIUS

CARBOLINEUM

(SZABADALOM)

25 év óta a leghatásosabb fatelítőszer.

AVENARIUS R., CARBOLINEUMGYÁRA

AMSTETTEN-ben. 3497

TAKÁCS OSZKÁR

gépgyára

BUDAPEST, Köztelek-utca 6. sz.
Üllői-ut mellett.

Ajánlja jól felszerelt műhelyét mindennemű,
különösen
gőzcséplőkészletek
javítására.

RAKTÁRON TART:

mindennemű mezőgazdasági gépeket és esz-
közöket, u. m.: vetőgépeket, rostákat, ekéket
3241

Járgányos- és tisztító cséplőkészleteket.

Raktáron tart: kijavított gőzcséplőkészleteket, valamint az Első Magyar
Gazd. gépgyárban készült új gőzcséplőgarnitúrákat.

Csereüzletek kötetnek. — Mérsékelt árak, kedve ő fizetési feltételek.

A Szegedi kenderfonógyár részvénytársaság Szegeden
ajánl arató gépekhez való ismert kitűnő minőségű

manila kéveketőfonalat

valamint egy külön eljárással a célnak époly jól megfelelően előállított,
több nagy uradalomban kipróbált

kévekető fonalat magyar kenderből

minden aratógép szerkezetnek megfelelő gombolyagban.

Ugyanott gazdasági kötélárunk és valódi kenderzsákok
jutányos árban kaphatók.

Superfoszfátok

állati és
ásványi eredetűek,

legolcsóbb

foszforsavas trágyaszor minden talajra.

Gyors hatásért kezesség, legnagyobb eredmény.

Nélkülözhetetlen a tavaszi vetéseknél,

semmi más foszforsavakkal nem pótolható.

Ajánlok továbbá:

**Csontlisztet, Chilisalétromot, kénsavas ammóniákat,
kálisót, kainitot, különleges műtrágyákat kapás és
kalászos növények alá, themenauai szab. szuperfoszfát-
gypszet**

herések trágyájával és az istállótrágya konzerválására;
takarmánymeszet stb.

bárhova versenyképes áron szállít a legszigorubb
tartalomszavatolás mellett

Kénsav- és
műtrágyagyár

A. SCHRAM

Ludenburg-Themenau
és Lissek Rostok m.

Központi iroda: **Prága, Heinrichsgasse 27.**

Lapunk bekötési táblája

2 kor. 72 fill. (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

McCORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(Chicagói aratógépgyár.)

Kévekető aratógép

Fűkaszálógép

Köszörűkészülék

„Daisy” marokrakó aratógép

Szénagyűjtő gereblye és

Kéveketőfonal

gyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta
árainkat nem kérdezte!

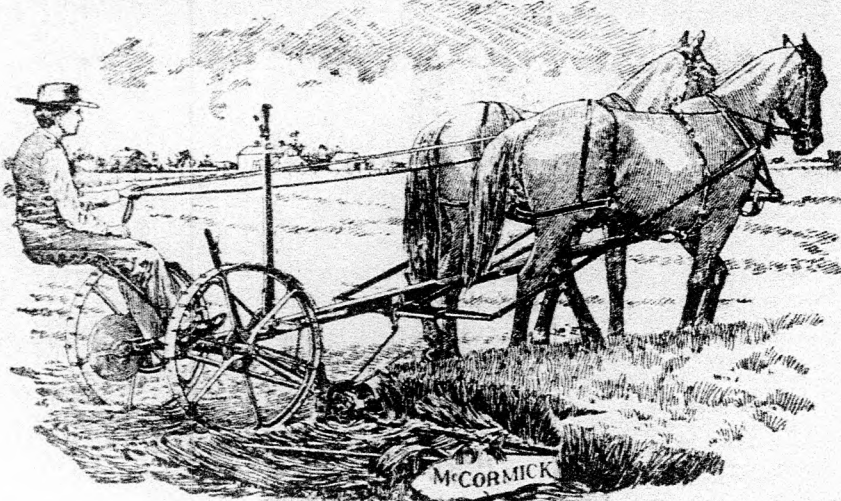
Olesó tartalékreszek óriási raktára.

Tessék mintakönyvet kérni!

William J. Stillman igazgató

Budapest, V., Váci-ut 30.

GRAND PRIX

PARIS 1900-ban.

„Pátria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság nyomása, Budapest (Köztelek)